

Стојан Срдих

ГЕТО

Драма

СТОЈАН СРДИЋ је рођен 20. 9. 1950. у Меденим селиштима код Гламоча, у бившој Босни и Херцеговини.

Написао:

Романи: *Облаци и змије* (“Гутенбергова галаксија”, 2003), *Крилати мачак, роман за децу* (“Букленд”, 2007).

Књиге приповедака: *Праревачка шума* (“Просвета”, 1988), *Људи у њацима* (“Глас српски”, 2001).

Књиге песама: *Жиције* (“Књижевне новине”, 1988), *Улица* (“Рад”, 1993), *Кућа и окол ње* (“Рад”, 1995), *Медена селишћа* (“Српска књижевна задруга”, 1987), *Ђојави људи* (“Кочићева задужбина”, 2000).

Драме: *Микулина женидба* (часопис “Сцена”, 1988), *Ђојави људи* (часопис “Видици”, 1988), *Максим* (Савремена српска драма 24, 2005). Драма *Анђе са веранде*, награђена – “Нушићева награда за 2005” објављује се први пут у овој хрестоматији. Драма *Грч*, (Савремена српска драма бр. 30, 2007); Драма *Стоје времена* (Савремена српска драма бр. 37, 2009).

ТВ драме: *пси долазе* (откуп на Конкурсу за тв драму телевизије Загреб, 1984).

Радио-драме (снимљене и емитоване): *Бујица*, 1984. године, Радио Београд; *Маџла*, 1984. године, Радио Београд, 1985. године, Радио Скопље, 1986. године Радио Берлин.

Интегрална верзија (Радио Београда) емитована на више страних радио станица; *Игра*, 1987. године, Радио Београд; *Ждрело*, 1987. године, Радио Београд; *Сеобе*, 1988. године, Радио Београд; *Тишине косова*, 1989. године, Радио Београд (Исте године издата аудио-касета са истим називом), “ПГП” Радио-Београд; *Сахрана*, 1990. године, Радио Сарајево; *Јаук Сџамене Срдић*, 1991. године, Радио Београд; *Исус или онај који ће се родити*, 1991. године, Радио Београд; *Ђојави људи*, 1991. радио Нови Сад; *Максим Црнојевић* 1994. године, Радио Београд; *Гламочко немо коло*, 2002. године, Радио Београд.

Драмски студио “Мирко Таталовић-Ђира”, Нова Пазова, априла 2007. поставио је драму *Микулина женидба*, у режији Слободана Ћустића.

На фестивалу радија у Охриду 1985. године радио-драма *Маџла* осваја прву награду. Исте године на ПРИ ИТАЛИЈА у Каљарију, ова радио-драма заузима друго место. Радио-драме су му превођене и емитоване на више страних језика.

Поезију и прозу објављивао је у многим значајнијим књижевним часописима. Радови су му заступљени у неколико антологија поезије и прозе.

Члан је Удружења драмских писаца Србије од 1987. године, а Удружења књижевника Србије од 1990. године.

Живи и ради у Београду као самостални уметник.

Стојан СРДИЋ

ГЕТО

Драма

ЛИЦА

БАЋО, млађи клошар;

МАЦОЛА, старији клошар;

ДАЈКА, клошарка;

ПРИЈАТЕЉ, господин;

ОРАТОР, не више од 30 година, кад почне да прича чини то “300 на сат”, а онда застане, узима ваздух и наставља још брже, гласније и снажније, а понекад, кад га говор понесе, запева;

ЖАНДАР, око 30 година;

МРТВО ТЕЛО, једно.

Клошари имају више од 50 година.

1. МРАК

Из мрака се чују неразумљиве речи, режање, лајање њса.

Наслућује се борба између њса и човека која њраје дуго, а онда се све ућишиа.

Чак су и звуци улице на њренућак ућихнули. Све обавија њама.

2. БАЋО, МАЦОЛА И ДАЈКА

Иза уља зграде сћоје Баћо и Мацола.

Посмаћрају слабо осветљена њри конћејнера њоред којеих леже њсећо и њело човека. Улична свећилка, осим ићо је слаба, често се сама “ћали” и “заси”.

Крај њела су колица најћоварена новинама, карћонима, жицама...

БАЋО: Баш гадна смрт... Нимало људска... Главом у иви-
чњак... Покупимо оно и бришимо!

МАЦОЛА: Сачекајмо. Можда је још жив.

БАЋО: Ма дај. Оне силне уједе и онај пад ни слон не би
преживео.

МАЦОЛА: Ипак сачекајмо. Не знаш ти њега. Жилавији је он од
десет слонова...

БАЋО: Претера га.

МАЦОЛА: Баћо, веруј ми. Добро га познајем. Ја сам, а не ти с
њим и Дајком неколико година живео...

БАЋО: Богами лепо сте живели.

МАЦОЛА: Добро и лепо.

БАЋО: Части ти, Мацола, чија је она званично била?

МАЦОЛА: Не знам... Обојице подједнако.

БАЋО: Јесте ли некад у троје?

МАЦОЛА: Никад. Ипак смо ми нормални људи.

БАЋО: Их.

МАЦОЛА: Ругај се ти, али никад нисмо тако. Увек би била прво с
једним, а онда с другим. Некад бих ја био први, а некад
он... Све док није отишла и напустила нас... А кад се то
десило, није више хтео да ме види. Кривио ме је за њен
одлазак...

- БАЋО: Колико знам обојица сте криви. Да се нисте посвађали око глупе цуцле, она би и даље била с вама, а вероватно и ја. Бог те, имали би трећину града.
- МАЦОЛА: Покушавала је Дајка да нас помири, али је било узалуд. Ниједан није хтео дапусти. Он је нашао бочицу, ја цуцлу, а обојица смо хтели да имамо и једно и друго. Мени је требала да храним и појим једног малог кунића. Њему уопште није требала.
- БАЋО: Мацола, ти си стварно неки чудан тип.
- МАЦОЛА: Зашто Баћо!?
- БАЋО: Зато што се кунићи не поје. Они се хране сецканим купусом, ренданом шаргарепом, а не на цуцлу.
- МАЦОЛА: Ти немаш појма. Да сам га тако хранио брзо би порастао и ја не би' имао с ким да се играм. Е, пошто он мени није дао бочицу, ја њему нисам хтео да дам цуцлу. Бог те твој, он се тако био наљутио да сам мислио да ће ме убити, али као што видиш, да није. Зато ми је убио кунића, исекао цуцлу, а флашицу запалио... Од муке само што нисам умро.
- БАЋО: Е, зато је брате мој он сада мртав. Видиш да не миче... Ја идем по она колица, а ти како хоћеш... Мајку му, како их је сортирао: на дну и на врху је картон! Између су новине и крпе у које су умотане некакве циви...
- МАЦОЛА: Какве циви човече! Оно су бакрени каблови који још имају изолацију па ти се чине да су циви... Зато вечерас пола краја нема струје... Па знаш да уземљења ни под највећим напоном нико не исече као он...
- БАЋО: И његово би па прође. Ајмо...
Приђоше конџејнерима. Ойрезно загледају мрџваца.
Кад су љришли, љсејто зацвили.
- МАЦОЛА: Сломио је врат...
- БАЋО: Рекао сам ти... Узмимо колица и бришимо.
(Пауза)
Докрајчимо цукелу. Још жива!
- МАЦОЛА: Држи ову шипку.
Однекуд, из мрака, искочи Дајка.
- ДАЈКА: Е, нећете.

Тајац, Псејџо и даље цивили.

МАЦОЛА: Дајка! Откуд ти!?

ДАЈКА: Случајно... У ствари, цели дан тражим ову моју јадну керушу.

МАЦОЛА: Годинама те нисам видео...

ДАЈКА: Ни ја тебе, па ништа...

МАЦОЛА: Ужелео сам те се... Дајка.

ДАЈКА: Не зову те цаба Мацола. Како можеш о томе да ми говориш кад поред тебе мртав човек лежи!?

МАЦОЛА: Кад тебе видим... Дајка...

ДАЈКА: Керуша ми је сада преча.
(Показује на Баћу)
Ко ти је овај?

МАЦОЛА: Мој друг Баћо... Знаш, причао сам ти о њему...

ДАЈКА: Онај бивши учитељ, што воли децу?

БАЋО: Зар је то грех?

ДАЈКА: Није, али кад одрасту...

БАЋО: Фуј!!!

МАЦОЛА: Дајка!..

ДАЈКА: Доста бре!
(Некаквим крџама брише њсејџо)
Јаднице моја!
(Мацоли)

Скоро се окотила. Све до јутрос је била код "куће", а онда јој је неко украо кучиће.

БАЋО: Сигурно их је тражила, а он јој био на путу. Тужно како су завршили. Он мртав, а она само што није.

МАЦОЛА: *(Сџоји над мрџвацем)*
Шта ћемо с њим?

БАЋО: Најбоље је да га оставимо овде...

МАЦОЛА: Али узећемо колица...

ДАЈКА: А био нам је добар друг.

МАЦОЛА: Да нас ниси оставила, све би било другачије... До овог не би ни дошло.

ДАЈКА: Да ја нисам оставила себе, никад овде не бих ни била, нити бих знала за вас.

БАЋО: Накнадна памет... Него, боље је да бришемо одавде!
Сваки час неко може да наиђе и да позове полицију.

МАЦОЛА: Имаш право. Не би ваљало да нас сада овде затекну.

БАЋО: Ајмо...

Дајка њокушава да кују њоложи на колица.

ДАЈКА: *(Под њеретњом)*
Мацола, помози ми... Тешка је... Молим те...

БАЋО: Не долази у обзир на ова колица. Нађи нешто друго...

МАЦОЛА: Ма дај, ништа им неће фалити...

БАЋО: Како неће!? Све ће ствари окрвавити и усмрдети.

МАЦОЛА: Ма јебо ствари... нађи ћемо друге.

БАЋО: Још је ниси заборавио.

ДАЈКА: Не би ни ти, да сам само једном била с тобом.

БАЋО: Матора си ти за мене Дајка, матора..

Псењо и даље цвили. Тек њонекад мукло и једва зарези.

ДАЈКА: Ма показала бих ја теби моју старост да нисам у послу и да смо на неком другом месту... Молим те Мацола буди мало пажљивији. Није ти она камен или ја па да је тако преврћеш...

МАЦОЛА: Шта хоћеш? Нисам болничар.

БАЋО: Пссст!

МАЦОЛА: Шта је сад!?

БАЋО: Чујете ли? Негде нешто цијуче... цвили...

Слабашан лавез неколико кучића. Болни лавез кује.

ДАЈКА: Боже, па то су њени!... Где ли су?... О, јадница, хтела би да се подигне, а не може...
(Куја цвили)
Мила моја.

МАЦОЛА: У овом средњем су... Гребу к'о мачићи.

ДАЈКА: Молим вас, извадите их.

БАЋО: Јок. Шта ако нису они већ пацови? Вади их ти... Твоји су.

Пауза.

МАЦОЛА: Ја ћу.

Загледа конџејнер, а онда га изврну. Улази – уџуза у њега, изба-
чујући џомилу џубреџа.

МАЦОЛА: (Након шичекивања, из дубине конџејнера)
Има их три.

ДАЈКА: Да.

МАЦОЛА: Држи их... Пих. Сав сам од нечег лепљив...

ДАЈКА: (Прихваџа шџенад и сџавља их у некакву кесу)
Малени моји...

Док се Мацола извлачи из конџејнера, а Баћо загледа мрџивоџ
човека, Дајка се са колицима брзо изџуби.

БАЋО: Свашта! Бем ти живот и остало.

МАЦОЛА: Ниси их ти извадио...

БАЋО: Не мислим на кучиће већ на њега... Баш је глупо
завршио...

МАЦОЛА: Као и ми. Остасмо празних шака. Узела је колица и
побегла.

БАЋО: О, мајку јој...

Свеџиџљка како је изненада засијала, сада се исџо иџако “уџасила”.
Пада мрак, који се џреџивара у џаму, у зору, у јуџро.

3. БАЋО И МАЦОЛА

Јуџро је. Просџор око конџејнера је оџраћен иџраком на којој иџше
“ПОЛИЦИЈА”.

Иџак око конџејнера и иџ њима и смећу иџреџурају Баћо и Мацола.

Баћо нађе кесу са великим комадом хлеба. Вади хлеб из кесе. Љуби
џа.

БАЋО: Мацола! Леб, ево га леб, Мацола мој! Мало је буђав,
али је скоро цео... Фали само окрајак... Не мари што је
малчице буђав... Не мари.

(Пева)

“... буђав лебац/буђав лебац за вечеру/буђав лебац/...
ајме мене јој/ ајме мене јој... још да имам алеву и лој,
да на леба мажем њега... јој...”

Мацола иџребира иџ разбацаном џубреџу.

МАЦОЛА: Који ти је!?... Како после свега можеш да певаш!? И
то још погрешно...

- БАЋО: Могу... Узбудио сам се. Не памтим кад сам у рукама имао овако добар комад хлеба... Мало сланине, парадајза и ето гозбе...
- МАЦОЛА: Добро, не зајебавај већ тражи.
- БАЋО: Него, шта ми сада, након свега, овде тражимо?
- МАЦОЛА: Његова документа.
- БАЋО: Која бре документа?
- МАЦОЛА: Лична, било каква и било шта... Без њега, неће моћи да га сахране.
- БАЋО: Чекај, зар ти не знаш ко је он?... Не знаш како се зове!?
- МАЦОЛА: Не. Не знам ништа о њему.
- БАЋО: Иии, ала серуцкаш!
- МАЦОЛА: Веруј ми, ама баш ништа.
- БАЋО: Са незнанцем си и жену делио!? Који си ти лудак!
- МАЦОЛА: Онакву бих делио и са ђаволом само да је бар једном имам... Уосталом, није ме ни занимало ко је. Док смо били заједно, био је добар и о личним стварима ништа га нисам питао... Да је хтео да се зна ко је, сам би ми рекао... Уосталом, ни он није знао ко сам ја...
- БАЋО: *(С хлебом у крилу, њрептура њо смећу и њева)*
 "...Јој да имам кесу и алеву у њој/алеву у њој... јоој..."
(Ровари њо некој кеси)
 Могу они њега и без имена да сахране.
(Одбаци кесу)
 Ништа...
- МАЦОЛА: Јесте. Могу, али неће писати ништа... Биће број.
- БАЋО: Па нека буде... Кад си мртав зар је важно јеси ли број или неко име?
- МАЦОЛА: Ма важно је, јер то је људски...
- БАЋО: Их!
- МАЦОЛА: Да је најгори човек на свету, мора да има неко име... Толико бар вреди.
- БАЋО: Можда, али овај комад је сада вреднији од свега.
(Пауза. Милује хлеб)
 Срећа па није крвав... Гади ми се људска крв.
- МАЦОЛА: А псећа не!

- БАЋО: Не.
- МАЦОЛА: Како можеш сада да знаш која је мрља псећа, а која је његова? Крв је крв. Црвена је и псећа и људска...
- БАЋО: Ево, његова је ова... Овде је лежао кад смо га оставили, а куја овде... Ове капи су њене. Ту смо је трпали у колица.
- МАЦОЛА: Е, јесте нас зајебала к'о нико до сада.
- БАЋО: Да ниси био болећив, колица и све на њима било би наше.
- МАЦОЛА: Јеби га...
- БАЋО: Ма ко ти даде тај надимак Мацола, а тако си осетљив и добар човек?
- МАЦОЛА: Не знам, али давно, кад сам почео да роварим, за сваки случај носио сам чекић од пет кила са собом... Ево нечег..
- БАЋО: Шта нађе?
- МАЦОЛА: Некаква књижица... Војна! Аууу човече божји, па ово је његова... Гледај... Слика...
- БАЋО: Да. Види, стварно... Он је он!... Бог те, види еполете! Генералске! Леб ти овај буђави, па он је био генерал! Леле, најебали смо...
- МАЦОЛА: Стани мало...
(Пауза у разгледању и лисћању војне књижице)
Ко би то рекао!? Нисам знао да је био оволико матор... Каријеру је започо на Сремском фронту, а завршио у овим новим ратовима...
- БАЋО: Мислио сам да нема више од седамдесет.
- МАЦОЛА: Како изглед вара!... Лопов. Генерал лопов... Сада ми је јасно што је онако мајсторски секо каблове и претуру контејнере... Све је научио у војсци. Сигурно је био диверзант.
- БАЋО: Како се звао?
- МАЦОЛА: Не може да се прочита... Исцепано је... Не, није исцепано... Исек 'о је... Само је оставио годину рођења.
- БАЋО: Није ваљда!
- МАЦОЛА: Ево види.
- БАЋО: Стварно... Само зашто је то урадио?

- МАЦОЛА: Да се не зна ко је.
- БАЋО: Мислиш?
- МАЦОЛА: Сигурно.
- БАЋО: Зашто? Није он Младић па да се боји.
- МАЦОЛА: Није, али ко зна... Можда му се смучило да буде оно што јесте па је хтео да буде оно што није?
- БАЋО: И ти си с њим нашао да делиш онакву жену!
- МАЦОЛА: Ништа нам није фалило... Делили смо је ћутке. Као сунце, као кишу, као ветар, као воду...
- БАЋО: Лепо си то рекао: “као сунце, као кишу, као воду”... Баш лепо... Некако песнички... Их, како сам ја некад, док сам знао и могао да држим оловку, писао лепе песмице... Ма, плакао сам кад сам их сам себи читао...
- МАЦОЛА: Ти и песме... Немој ме...
- БАЋО: Некад су ме звали песник... Учитељ песник... Све док нисам одлепио... али...
- МАЦОЛА: Шта је?
- БАЋО: Извини... Не дам ти хлеб.
- МАЦОЛА: Нисам ти га ни тражио...
- БАЋО: Ниси, али гледаш у њега к’о у чоколаду.
- МАЦОЛА: Шта лупаш!?
- БАЋО: Извини... Учинило ми се.
- МАЦОЛА: Наравно да ти се учинило. Требало би да пођемо.
- БАЋО: Зар нећемо више тражити, личну, здравствену?
- МАЦОЛА: Нећемо... Мислим да он то није ни носио са собом...
- БАЋО: Како ћемо да му сазнамо име? Рекао си да не буде број...
- МАЦОЛА: Ваљда ће ово бити довољно. По слици и по броју књижице могу знати ко је.
- БАЋО: Ко? Гробари?
- МАЦОЛА: Полиција. Требало би ово да им однесемо.
- БАЋО: Боље је да не носимо...
- МАЦОЛА: Зашто!?
- БАЋО: Шта ако нас буду испитивали?

- МАЦОЛА: Па рећи ћемо да смо ово случајно нашли.
- БАЋО: Не буди наиван... Има да нас затворе, и сву ће кривицу свалити на нас...
- МАЦОЛА: Ипак... наш је...
- БАЋО: Како год хоћеш, али ја не идем.
- МАЦОЛА: Можда си и у праву... Само полако...
- БАЋО: А? О чему причаш?
- МАЦОЛА: Неки тип иде овамо... Хајдемо...
- Пажљиво окрећући се, одоше.*

4. ПРИЈАТЕЉ, ДАЈКА И ОРАТОР

Пријатељ, обучен у лепо одело, стијоји код контијенера. Презнојава се. Ујекла звезда одозго. Просијор је ограђен полициском траком. Муве зунзаре зује, он се брани новинама.

ПРИЈАТЕЉ: *(Ун. монолоџ)*

(Пије воду из пластичне флашице)

Шта год да је овде било, морали су да оперу, а не да смрди к'о у свињу, а она двојица што су умакли, још више су све разбуцали...

(Пауза)

Где си бре генерале? Где си, јеб'о те онај који те још држи, тако маторог и гадног? Знаш ли да си пре сат времена морао да будеш овде. Не могу више ове силне паре да носим са собом... Сав бакар и остале "сировине" што си скупио, добро сам продао.

(Сазиње се, љеда, нађе некакво блокче. Брише ља новинама, мирише. Гласно)

Бог те, ово је његово!... Још је влажно. Ух, понекад крв на сунцу неће никако да се осуши. Само се по врху ухвати покорица и ти помислиш да је суво па стиснеш, а оно испод покорице као да си стиснуо зrelu гнојну бубуљицу прво исцури жути гној, а напосе крв која није црвена већ црна к'о црна земља испод плуга, или к'о она испод завоја кад те метак пробуши...Ма, шта сам се разгаламио! Наићи ће неко па ће помислити да сам ко зна ко...

(Ойеј мирише блокче... Тише, као да има саговорника ѿик уз себе)

Ово није људска крв, поготово не његова... Знам ја како генерал и мирише и смрди... Пре би се рекло да је ово животињска крв... псећа, рекло би се... Ово не ваља. Нешто се старом гаду десило! Само да се с неким око “сировина” није закачио...

(Лисја блокчић. Брише зној. Поји гуљај воде из флашице)

Добро је да је прва страна цела. Ма, није могуће! На мене је насловљено!

(Простире новине на ивицу шрошоара. Седе. Ошвори блокче. Чија)

“Драги мој млади пријатељу и мој ратни друже...” Не види се од крви... Ни ово... У мајку му... Добро је... Одавде може да се чита.

(Чија)

“... Ето, већ је шест месеци како сам отишао од куће. Више не могу да трпим самоћу и ово неко, туђе време... Не могу сам, а ни у старачки, па сам решио да одем тамо где још има живота... Жао ми...” И ово се слабо види... Како се некад од крви ништа не може да види...

(Ойеј чија)

“Отишао сам, али жалим што нисам помогао једном јадничку којег сам волео као сина којег нисам имао”... Ово се мало теже види, али се види... “Боже, колико тај младић прича кад почне да прича... Све је то...” Не види се! Ух!... “посвађао са оцем... Оца му знаш. То је онај потпуковник, којег смо рањеног извукли испод рушевина код Липовице...” Бре, мајку му! Чини ми се да је важно... Аха. Некако ћу повезати...

(Чија)

“...Једне ноћи сплав је изгорео и њих двоје... Ето, од та... тај момчић ли...и на јад који само непрекидно прича и прича, а не зна шта прича...”

(Пауза)

Ово се не види, избрисало се... ни ово...

(Ойеј насумице окрену неки лисј)

“Убићу гада. Не да ми цуцлу, а ја имам бочицу. Ма убио бих ја њега али не могу због Дајке. Одмах би довела другог, а тај други би био ко зна ко.”

(Пауза)

Ух! Крв уђе тамо где ни вода не би... Где је баш овде?

(Насијавља да чииа)

“Драго ми је што добро зарађујемо, само ти не ваља што опет зло чиниш... Мани се деце... видео сам те ономад...”

(Преврће листиове... Чииа мало иише)

“Ово је моја пета зима с њима, а још не знају ко сам. Не могу ни да знају јер не гледају телевизију, не читају новине, нити ме ко тражи. Сместили смо се у неки вагон код штале Плавог воза. Нико нас не дира... Само пси за нама иду. Смрдимо к’о и они, па мисле да смо њихови.”

(Насијавља да преврће. Засијаде. Чииа)

Шта! “...Једном сам те пратио... Срећом па је ниси дирао. Да јеси, убио бих те или пријавио...” Ооо, скоте матори, добро је да те нема!

Скоро нечујно иза њега дође Дајка.

ДАЈКА: Шта то читаш? Дај ми то.

ПРИЈАТЕЉ: Молим!? Шта!? Ко сте ви!?

ДАЈКА: Рекох, дај ми то. То је моје.

ПРИЈАТЕЉ: Ваше!?

ДАЈКА: Да. Моје... У ствари мог некадашњег човека којег је моја куја синоћ заклала због њених кучића што их је неки скот убацио у овај изврнути контејнер... Сва ова крв коју видиш је његова и њена. Она је јадница једва жива остала... а он је треснуо главом о ивичњак... и на месту остао мртав...

ПРИЈАТЕЉ: А рекосте да га је куја заклала...

ДАЈКА: Па то је исто. Он је мртав, а она срећом жива... Иако и сама немам шта да једем, њу храним млекоом које сам јутрос украла.

(Шајуће)

Морам. Она доји своје младе. Има их троје, а ја никог осим себе саме...

ПРИЈАТЕЉ: Што му нисте помогли кад је био ваш? Требали сте.

(Пауза)

Био је стар човек.

ДАЈКА: Нисам смела.

ПРИЈАТЕЉ: А она двојица?

ДАЈКА: Која двојица?

ПРИЈАТЕЉ: Слични вама... Мало пре су били овде. Побегли су кад су ме видели... Нешто су тражили.

ДАЈКА: Није добро да се неко умеша у борбу између животиње и човека... Не знаш на чијој си страни...
(Пауза)

Знам то блокче. Једном, кад сам хтела да видим шта он то у њега записује, само што ме није убио... Глупо и радознано женско... Знаш, понекад сам га се много плашила, иако то у овом мом животу не значи ништа. Жив или мртав, за тобом нико неће сузу пустити. Овакви, као ја, не постоје... Ја сам смеће које хода.

ПРИЈАТЕЉ: Госпођо, полако... Хоћу да вас питам нешто...

ДАЈКА: Ја, нисам госпођа. Ја сам Дајка...

ПРИЈАТЕЉ: Дајка!?

ДАЈКА: Шта се чудите?... Није ми то име већ надимак од оног радо-дајка... Али, нисам то. Не дам сваком. Само оном коме хоћу... Хе... Много сам ја далеко од госпође... Ја сам некад била само добра другарица; бивша директорица ес-де-ка... Ес-де-ка више не постоји, па ни ја. Напустила сам све и као што видиш постала сам скитница, измећарка, лујка, пијандура, уличарка. Као цукела сам... Ето ко сам ја, звана Дајка.

Дужа пауза у тишини. Пријатељ пије воду.

ДАЈКА: Дај и мени мало... Нећеш се отровати. Јесте да изгледам прљаво и да смрдим, али су ми уста чиста....

Пријатељ јој даде флашицу са остатаком непијене воде.

ДАЈКА: *(Испразни флашу)*

Хвала ти... Не знам кад сам се окупала. Али само да знаш, кад бих се окупала била бих упола лакша... Добро, мало сам претерала... Волим сада да се зајебавам, јер кад сам била директорка нисам могла пошто сам била државна гадурка... Морала сам. Она држава је била озбиљна, партија још озбиљнија, а ја млада, лепа и zgodна. Правила се важна... Бирала...
(Пауза)

Ништа ја нисам бирала... Они су мене бирали и дирани.

(Пауза)

Шта је? Смучило ти се моје трабуњање, а?

ПРИЈАТЕЉ: Не. Занимљиво је.

ДАЈКА: Сереш! Исти си као и остали... Једино је он био некако прави... Чак у неким стварима и невероватан: као да је био школован на некој старинској војној академији... Шта мислиш, колико имам година?

ПРИЈАТЕЉ: Не знам... Да сте у неком бољем издању можда бих и погодио.

ДАЈКА: Онда те не бих ни питала. Реци...

ПРИЈАТЕЉ: Па... ту негде око педесет и пет, "плус минус" две.

ДАЈКА: К'о прстом у око. А имаш добре и лепе очи... Стварно ниси пандур?

ПРИЈАТЕЉ: Нисам.

Пауза.

ДАЈКА: Нешто ти много не верујем... Можда и ниси полицајац, али сигурно јеси нешто слично... Намиришем ја вас...

ПРИЈАТЕЉ: Некад сам нешто био. Више нисам.

ДАЈКА: Ипак сам у праву... Знаш, свако је некад нешто био.
(*Пауза*)
Запалила бих једну, али немам... Имаш ли ти?

Пријатељ јој даде кућију са цигаретама и уљањач.

Дајка прихвати једну цигарету. Повуче добар дим, а пошто из кућије извади неколико цигарета које стрпа у неки џеј, пошто кућију и уљањач врати Пријатељу.

ДАЈКА: Хвала ти, али ниси центлмен... Овако се дамама не дају цигарете...

ПРИЈАТЕЉ: Па...

ДАЈКА: Нема везе... Зезам се. Шта те занима?... Али, прво да ми кажеш ко си и шта си.

ПРИЈАТЕЉ: Добро... Зовите ме пријатељ...

ДАЈКА: Пријатељ?

ПРИЈАТЕЉ: Да само пријатељ... Његов давнашњи пријатељ... Зна-ли смо се скоро двадесет година.

Дуга, исцрпљујућа пауза.

ДАЈКА: Јеби га, врућина је велика, али мени не смета...
(*Пауза*)
Свако има пријатеље осим мене... Добре ти цигаре...

ПРИЈАТЕЉ: Рекосте да је човек чије је ово блокче мртав?

ДАЈКА: Да. Мртав, да мртвији не може бити. Синоћ га је напала моја куја, а он је треснуо главом о ивичњак... Ето, ту, ту где си мало пре седео...

ПРИЈАТЕЉ: *(Више за себе)*

Глупо да глупље не може бити.

ДАЈКА: Чекај... Ко је он?

ПРИЈАТЕЉ: Није важно... Није важно.

Блокче које је држао, брише лејом марамицом.

ДАЈКА: Кад није важно зашто онда то бришеш тако лепом марамицом?... Кад није важно, дај ми то.

ПРИЈАТЕЉ: Не могу...

ДАЈКА: Како не можеш? Ја ти толико о себи и о њему рекла, а ти нећеш да ми кажеш како се бар звао.

ПРИЈАТЕЉ: Што мање знате, боље за вас. Опасно је да ово неко има... Мора да је овде била још једна књижица, много важнија од ове.

ДАЈКА: Можда... а можда и није? Можда је неко и нашао, а можда и није? Можда су љубретгари све покупили, а можда и нису?

ПРИЈАТЕЉ: Можда је и полиција нашла? А? Шта мислите о томе?

ДАЈКА: Не верујем. Да су гледали, тај тефтерчић би нашли пре тебе.

ПРИЈАТЕЉ: Имате право.

Дућа њауза.

Врућина ујекла.

Пријатељ се презнојава.

ПРИЈАТЕЉ: Баш је вруће.

ДАЈКА: Видим. Знојите се.

ПРИЈАТЕЉ: Да.

ДАЈКА: А мени врућина не смета... Можда зато што сам у дроњцима?... Ове рите и слојеви прљавштине на мени не дају сунцу до коже... Могли бисте да пробате. Не треба стално имати један живот... Промене су права ствар.

ПРИЈАТЕЉ: Нека... Овако ми је сасвим добро...

ДАЈКА: Можда и превише?

ПРИЈАТЕЉ: Није. Доброг никад није доста.

ДАЈКА: Нисте ме разумели.

ПРИЈАТЕЉ: Вероватно.

Појављује се Орајџор с кесом ђубрејџа.

ОРАТОР: *(Пева)*

Ајмо, ајде сви у напад. Ајмо, ајде сви на запад. На западу сунце зађе, ми идемо у безнађе... Ајмо ајде...

ДАЈКА: Ало, ало бре! Нису ово деведесете. О'лади мало. Не витлај том кесом... Расућеш ђубре по околини.

ОРАТОР: *(Баци кесу до конџејнера)*

Ђао мајко мила... Зашто ме одмах грдиш, а ја сам тако весео пошто знам шта смо синоћ урадили, кад смо убили дичног сина наших планина, на улици на салашу код неке паланке, не знам које, ал' у Србији само се паланке и броје и гоје, где је онај ловио, а уловио је кују... која га се ослободила и послала га тамо у хашку низину, а нама је оставила

(Смеје се)

филозфију паланке у којој нас један константин константно исмејава, па је то сада ново слово оних који нас не воле и који наш карактер из тог ваде и народ говнима сладе...

(Пуза)

Мало вас је. Мислио сам да ће вас бити више на овим асвалтним њивама, поготово после синоћног самртног плеса пса и човека...

ДАЈКА: Доста нас је... Довољна сам ти само ја.

Обзрли га око сџрука.

ОРАТОР: *(Измиче се)*

Нисмо сами, а поготово не овде, у овом смраду о, мила моја, и још је рано за стисак. Још ниси у мојим мислима....

ДАЈКА: Молим те. Знаш од када те желим?

ОРАТОР: А не. Зашто нема ђубретара?... Ништа није очишћено. Ти ниси опрана, а хоћеш да ме љубиш. Еее, е, нећеш. Ја нисам овчица за клање, али ти јеси стрвинарка која игра око мене као хијена око леша који смрди к'о у јавном ве-це-у...

- (Пауза. Удахну-уздахну-уздише)
У оваквом амбијенту, моје тело било би мртво и не би ти угодило... После ђубретара, онда да.
- ПРИЈАТЕЉ: Нико ово не може да почисти.
- ДАЈКА: Зашто?
- ПРИЈАТЕЉ: Зато што је све ово људски смрад. Људски смрад се најтеже чисти. Зими некако, а лети никао. Земља га упије и не да. Испарава брате. Ужасно...
- ДАЈКА: Причате свашта. Мени ништа не смрди... Мени одавно ништа не смрди.
(Орајџору)
Зашто ме се бојиш? Знаш ти мене?
- ОРАТОР: Зато што те знам, зато те се и бојим. Не волим те. Ругаш ми се и не радиш свој посао. Не скупљаш отпад већ храниш штенад да што пре порасту и да ме негде у некој улици по мрклом градском мраку задаве или закољу.
- ДАЈКА: Неће они теби ништа. Нећу ти ни ја ништа...
- ОРАТОР: Јееел '! Баш си ме уплашила.
- ДАЈКА: Ваљда утешила?
- ОРАТОР: Знам ја шта сам рекао и добро сам рекао. Познајем ја боју твога гласа и дебљину твога стаса.... Бежи од мене... Једног дана можда.
(Пријатљељу)
Е, драги мој господине, ови ће контејнери већ за који час бити препуни свега и свачега, а онда ће све да се смрзне и усмрди на овој августовској врелини.
- ДАЈКА: Ваљда јулској, и ваљда иструли?
- ОРАТОР: Не прекидај ме ти пуста жељо нечијег живота. Ваљда ја знам који је сада месец, шта се тада дешава и шта ће да буде? Мени је август, а за тебе и све вас може да буде и јануар. Ја добро знам који је сада датум и који је месец овога датума јер се мени ближи рођендан, а мој рођендан је онда када је сунце у зениту, када се прославља знак лава, када је то сада, када су такве врућине да их само лавови пустињски могу да издрже... А ја се јадан смрзавам без љубави.
- ДАЈКА: Ја ћу да те загрејем, о, лаве мој...

- ОРАТОР: Умрећу од твоје топлоте ругобо... Целу ноћ и пола јутра сам смишљао шта да ти кажем зато што си дозволила да га убију...
- ДАЈКА: И?
- ОРАТОР: И смислио сам. Гледајући те са врха солитера на којем су сви моји прозори широм затворени, а врата кроз наскроз закључана и отворена, моја смишљања су се ројила, али кад се појавио овај угланцани, све моје замисли су нестале.
- ДАЈКА: О, мили мој.
- ОРАТОР: Прекинеш ли ме још једном, знај да ћу отићи у далек свет, да срцу свом потражим лелек, да заборавим себе и сав свој терет.
- ДАЈКА: Опрости, заборавила сам да врућина удара у главу, а поготово када живиш испод крова, као што ти живиш, или као што ја живим.
- ОРАТОР: Ти не живиш испод крова. Ти живиш испод мене. Видео сам те ноћас кад смо спавали заједно... Само, како си онако чиста, тако брзо успела да се испрљаш, да се пресвучеш и да пре мене овде будеш!?
(Пауза)
Голу сам те оставио у кревету?... Боже како си била добра и како си лепо ноћас мирисала, а где сада си иста она жентурача којој сам украо кучиће и овде их убацио... Не чују се више. Мора да су угинули. Убила их врућина и смеће. Ха, ха, ха...Хо, хо, хо!.. Нема више ко да цвили и да виче: "мили, мили".
- ДАЈКА: *(Шајуће Пријатељу)*
Ето, због његовог летњег лудила он је мртав, а куја је једва остала жива... Да је штенад поцркала, стварно бих неког убила...
- ОРАТОР: Ти би мене љубила, а не убила... Чујем ја шта ти причаш. Знаш кад сам у овом стању да имам екстра-сензорски слух и да чујем и најјачи шум који пара мозак и онај који не постоји, као што сам синоћ чуо кад сте на цедилу оставили оног маторог јарца, којег овај угланцани целу ноћ чека.
- ПРИЈАТЕЉ: Чекам га тек од јутрос...

ОРАТОР: Да, али си заборавио ноћ коју си провео у путу. Је ли тако? Тако је. Када се путује да неког дочекаш или нађеш, онда се и то време зове чекање јер сам и ја целу ноћ буљио у мрак желећи да видим шта ће бити и да ли ћеш доћи у овај град који је велики млин, а не чудо у

(Узе ваздух. Предахну)

Шаргану у који су се сјатили све сами идиоти, који лупају у лимени добош, а све због тебе ћелава певачице, ради које се мој покојни отац крио у вишњику моје мајке па јадница никад није сазнала истину о свом браку те је остала спаљена тамо на води по којој Исус никад није ходао, нити ће ходати.

ПРИЈАТЕЉ: Јеботе, који манијак!

ДАЈКА: Не чикај га.

ОРАТОР: Шта хоћете ви незналице и убице са улице? Оног јадног човека сте синоћ препустили његовом животу када га је напала куја... Кује су опасне, а не ти...

Рашири руке, крену ка Пријатељу.

ПРИЈАТЕЉ: *(Пријатељ мргодан, сиреља погледом и као да ће из џепа извадити нешто као пиштољ)*

Застани. Стани ту! Ја тебе први пут видим...

ДАЈКА: Не наседај... То он сваком говори... Ја њега знам од оволицног.

ОРАТОР: *(Сјаде као укојан)*

Ја никад нисам био оволицни већ толицни, и знам да ти знаш да ја све знам и чији сам и ко сам и шта сам, али нећу рећи. А рећи ћу.

(Узима ваздух, а Пријатељ брише блокче марамицом)

И твој сам и син пламена оног сам. А и његов сам, али он то не види јер, ето стоји овде у оделу. Као паун се шепури. У лепој марамици преврће крваву бележницу у којој можда и нешто о мени пише, а зној му са задриглог врата натапа кошуљу и ружну машину... Зашто се не бришеш!? Обриши се рукавом беле кошуље ако не можеш том марамицом... Обриши зној са лица свога анђеле. Не окрећи се сине да не будеш као ово ђубре које сам ја знојав, прљав и намирисан бацио.

(Ојей ђауза. Велики издах, ђа још већи удах)

Особа коју чекаш неће доћи те се цаба злопатиш на

овој врелини, а наравно, рекао сам ти да ово није свадба у Брзави. Ово је само контејнер са пет звездица којег су направили професионалци, а описао их је један хроничар који све то посматра кочијаш који пије шећерну водицу јурећи анђела с веранде који тражи сабирни центар и пита ко то тамо пева у великој драми на зечијем насипу кад Георгије убива аждаху.

ПРИЈАТЕЉ: *(Коначно сџави блокче у ѿорбицу)*

У праву си млади господине. Да. У праву си... али, време је да ја пођем.

ОРАТОР: Наравно да је време јер је врућинчина упекла до бола... Знаш зима је ипак рај, мада раја нигде нема. То је само измишљена категорија прогнаних грешника након сваке октобарске револуције... А рекли су да ће нас угрејати тог октобра. А ево, зиме су прошле, лета отишла, а они нас греју као змије у њедрима која смо им штедро понудили...

ДАЈКА: О боже, колико је то сати?... Подне... И више од њега... Ау, морам кучићима.

(Пође. Засџаде код средњеџ конџејнера)

Јадничци, могли су да скончају овде...

(Пријатијељу)

Дај ми оно блокче.

ПРИЈАТЕЉ: Не могу... Не смем... То ми је све што је остало од њега. Било смо више него пријатељи... Волео ме је као сина којег није имао...

5. ПРИЈАТЕЉ, ОРАТОР, ДАЈКА, БАЋО, МАЦОЛА, ЖАНДАР

Долазе Баћо и Мацола.

МАЦОЛА: Види колико друштво.

ОРАТОР: Овај држи мој хлебац. Он држи мој буђав лебац... Дај ми то. Како си и када си ми га украо? Специјално сам га на влажно место стављао да убуђа... Они су од мене украли ту песму... Ја сам у сновима стално певао буђав лебац, буђав лебац... пеницилин... буђав лебац... аспириин... аспириин.

- БАЋО: Бежи бре. Јутрос сам нашао ово моје злато.
- ОРАТОР: Где?
- БАЋО: Овде.
- ОРАТОР: Како овде кад није крвав!? Овде је сваки хлеб крвав! Овде је све крваво осим смрти која је у бело обучена, а црнилом означена. Ноћ је лепа, а дан није.
- БАЋО: Је л?
- ОРАТОР: Да. А знаш ли зашто?
- БАЋО: Ноћу се ништа не види, а дању се види све.
- ОРАТОР: Дон Кихоте од Манче, зашто ми отимаш мисли кад ниси Муса Кесеџија, а ја нисам Вукашине краљу. Нисам ја ни Обилић Милош, ни Краљевић Марко већ сам ја Робин Худ... Ја сам Чаруга.
- БАЋО: Данас си сам себе превазиш 'о...
- МАЦОЛА: *(Главом њоказује на Пријатеља који је мало одмакнути од њих и нешто разговара преко мобилног)*
Ко је овај?
- ДАЈКА: Неки... Каже да је пријатељ!
- МАЦОЛА: А чији?
- ДАЈКА: Његов. Он зна ко је он, и има нешто његово...
- МАЦОЛА: Шта зна?
- ДАЈКА: Не знам... Питај га.
- Мацола њрилази Пријатељу који је завршио разговор. Мобилни враћа у њорбицу.*
- МАЦОЛА: Не затварај је. Да видимо то што имаш.
- ПРИЈАТЕЉ: Молим!?
- МАЦОЛА: Шта молиш? Дај то што имаш! То што имаш је имовина мог мртвог друга.
- ПРИЈАТЕЉ: Еј, ај одби...
- МАЦОЛА: А!?
- ПРИЈАТЕЉ: Одби, рекох... Ја ничије ништа немам. И све што је код мене, моје је...

- ОРАТОР: Лажеш. Лажеш! Ти имаш све...
(Узбуђен, једва долази до ваздуха)
 Он је гласник. Он је црни гласник оних који ће доћи и све нас побити. Најпре вас, а онда мене. Неће нас побити. Они ће нас ухапсити. Ево их. Црни ђаволи долазе да вас хапсе зато што сте синоћ убили једну кују, која је бранила своје кучиће које јој неки лудак отео...
(Одахну и лакше узима ваздух)
 О ти гадни човече у ритама славним дај ми мој лебац. Гладан сам. Љубави сам гладан. Видиш како је врућина овладала. Кипти зној с мога језика ко да сам пас, а нисам. Човек сам, а не пас. Дај ми мој хлеб, дај ми мој хлеб...
- БАЋО: Лудаку, бежи од мене.. Треба те у “Лазу” или на Авалу. Не можеш ми отимати хлеб који сам једва ископао из оне кесе. Гле! Празна је! Све је неко покупио...
- Пријатељ се поклањано одмиче.*
- МАЦОЛА: Еј! Ти угланцани стани! Не можеш тек тако да одеш...
- БАЋО: Да. Ниси рекао ко си? Сумњив си ти.
- ПРИЈАТЕЉ: Је л’ ви то мени?
- МАЦОЛА: Да. Стани.
- БАЋО: Да. Стани. Сумњив си ми... Миришеш на младо.
- Пријатељ им оштро здрави махањем.*
- ДАЈКА: Ти си луд Баћо... Онолика дртина па да мирише на младо!...
- БАЋО: Не знаш ти на шта ја мислим. Не знаш... Ух, колико је он гадан...
- ДАЈКА: И ја мислим. Пустите га. Ко зна ко је? Видите како гледа као ја некад док сам била неко. Ех, сада сам само нико и ништа.
- МАЦОЛА: И он ће као и ти једном бити нико и ништа...
- ДАЈКА: Ипак си ме брзо заборавио, али да знаш, ја сам и даље нешто.
- БАЋО: Да знаш да јеси. Штета што си сто година старија од моје жеље...
- ДАЈКА: Ех, само сто?

БАЋО: Мани ме се сада... Богами, боље би било да смо и ми запалили одавде. Ено их. Долазе.

МАЦОЛА: Сад не вреди.

ОРАТОР: *(Пева)*

Не вреди плакати/ залуд сузе лити... а до сутра ја ћу, можда мртав бити... битиии!

Пријатељ је већ замакао.

ДАЈКА: Он их је звао... доушник... Само један иде нама, а онај други стоји и као псето чека да јурне на нас..

МАЦОЛА: Можда им је вруће?

Појави се Жандар.

ЖАНДАР: Певате на месту несреће! Побогу људи, јесте ли нормални?

ОРАТОР: *(Пресџаје са њевањем)*

Нисмо... Нисмо... Наравно да нисмо. Да смо нормални, не бисмо више постојали, али да знате, ми не певамо, ми кукамо: "пусти нас све, о, боже пусти нас".

(Узима ваздух)

Господине, ми нисмо ништа криви... Ја нисам. Они су и онај који је побегао. Онај који вас је звао. Он је крив. Он је... Ја нисам. Куја је све то урадила. Куја га је закачила јер сам јој отео кучиће и бацио их овде у контејнер... Ја сам запалио ватру оног јутра на сплаву... Оставите мене... Оставите мене. Ја ћу вас звати буде ли нешто.

БАЋО: И ја. Немојте ми дирати мој лебац. Цео дан га носим са собом. Цео дан, а пре тога целу ноћ тражим мало цема да на лебац мажем њега.

ЖАНДАР: Умукните!

ДАЈКА: Зашто вичете на нас!? Господине, и ми смо људи!

МАЦОЛА: Да. Госпођа је у праву... А шта вам треба, господине?

ЖАНДАР: Да се разиђете. Одмах. Ово је место увиђаја, хоћу рећи место злочина... Да ли је неко овде нешто дирао?

ДАЈКА: Јесте један.

ЖАНДАР: Један од њих тројице?

ДАЈКА: Не. Већ један други. Зове се пријатељ.

(Пауза)

Он вас је звао, а отишао је.

- ЖАНДАР: Пријатељ?... Чудно име!... Нас, мене, нико није звао. Колега и ја редовно патролирамо око овог места злочина... Како изгледа тај ваш “пријатељ”?
- БАЋО: Као један “фини” господин... Личи на полицијског инспектора...
- ЖАНДАР: Пре на поквареног доушника...
- ОРАТОР: Господине, нико ништа није дирао. Знамо ми да нико место убиства не сме да дира и девастира.
- ЖАНДАР: А знаш ли ти шта је овде било?
- ОРАТОР: Знам.
- МАЦОЛА: Ма пусти га. Не зна он ништа... То је онај који много прича, а не зна шта прича.
- ЖАНДАР: Много је брате таквих.
- ОРАТОР: Вређате ме. Ја знам све. Знам философију, историју, књижевност. Знам и математику. Ускоро ћу решити квадратуру круга, а пре тога ћу израчунати колико бројева може да стане између сунца и земље. Само прво морам да одредим величину броја, мислим, његову дебљину, јер по тој димензији знаћу колико ће бројева бити поређано од сунца до земље и то ће бити Кантова теорема, и Платонова прича о тиранији. Само, има ту велики проблем који ме мучи: не знам од чега ће да буду ти бројеви... Јер, буду ли били од икакве материје, истопиће се и онда ја нећу моћи да преко мога далекозора гледам како се ти бројеви понашају у космосу.
(Као да је на измаку снаге. Бори се за дах)
Онда сам одлучио да бројеви могу да буду само ако су замишљени.
- МАЦОЛА: Јесам ли ти рекао...
- ЖАНДАР: Најбоље да ја вас све одведем у станицу па се тамо надмудрујте..
- МАЦОЛА: Зашто? Ми ништа не знамо.
- БАЋО: Да. Зашто нас водите када ми ништа не знамо? Ми смо само гладни па зато из контејнера вадино ваше животе, а крпимо наше. Зашто раније нисте дошли? Онај опасни што је отишао, све је знао.
- МАЦОЛА: Ма ко зна где је он сада?

- ДАЈКА: Ту је он негде... Гледа иза неког ћошка и смеје нам се.
- ОРАТОР: Знате и ви. Све ви знате и све се зна. У животу се све зна и ништа се не може да се сакрије. Џаба кривите човека који путовао кроз неко своје време и овде се зауставио. Питајте њу. Она и њена куја су криве. Оне знају шта је овде било.
- ЖАНДАР: Куја? Која куја? Ја нигде не видим никакву кују. Имате ли ви кују госпођо?
- ДАЈКА: Имам, али како моја куја може да зна шта је овде било? Како псећа мајка може било шта да зна кад се тек оштенила и јадница једва успева да подоји своју штенад? Има их троје. Јао да знате како су слатки. Они још не лају, они цвиле... цвиле...
- ОРАТОР: Расплакаћеш ме мила моја драга... Иди до врага... Није смешно господине државни службениче. Терминатори ових пластичних трезора вас зезају. Све знају. Мени не верујете, а њима верујете. Ужас. Овде је неко био мртав, а ви верујете убицама. Да, они су убице... Ето. Онај тамо, што полако одмиче, не да ми мој хлеб који сам неговао и гајио за моје свилене русе бубице.
- ЖАНДАР: Молим вас господо да сви пођете у станицу и да дате изјаве.
- МАЦОЛА: Шта ћемо тамо?
- БАЋО: Врућина је брате и нас двојица вам стварно не требамо? Ево, водите њих двоје... Они знају исто што и ми.
- МАЦОЛА: Да. Нас двојица вам не требамо.
- БАЋО: Ни мој хлеб тамо не треба да иде.
- ЖАНДАР: А, богами, сви ћете поћи... Овде ништа није као што смо ноћас оставили... Место злочина је растурено, а ви сте ту затечени. Зато...
- ОРАТОР: О, како је онај Пријатељ био паметан! О како га је врућина спасила од професионалаца. О, како није желео да буде са отписанима! О, како не жели да га у белу лађу воде полицајци са Петловог брда... О, паметан ли је...

(Узима ваздух)

сунце моје жарко, колико ли ће слова између тебе и земље стати кад ми нећемо моћи стати у полицијски ауто?

ЖАНДАР: Стаћете, стаћете. Колега који вози, ће вас спаковати па ћете бити као један...

БАЋО: Ух! Најebали смо.

МАЦОЛА: Који ти је!? Ћути... Бар ћемо се склонити од врућине. Ако нас задрже сигурно ће нам дати да нешто поједемо, и нешто да попијемо.

ЖАНДАР: Наравно, наравно. Идете у Хајат, два спрата испод земље. Милина. Баш ће вам пријати мемла и 'ладноћа... Молим вас господо, пођите и не правите глупости... А ти, пази тај хлеб! Не гњечи га. Хлеб је светиња. Може ти затребати.

Одлазе, замичу иза зграда.

Светлост, светлост је јака и јака. Заслепљује.

6. БАЋО, МАЦОЛА, ОРАТОР, ЖАНДАР

Затворска ћелија са решеткима најред. Испред ћелије је ходник и метална вратица. У ћелији су само две дрвене клује уза зид. Светло је вештачко.

Ораитор стоји поред решетки.

Баћо седи на једној клуји, а на другој лежи Мацола.

БАЋО: Узеше ми лебац! Узеше ми све што сам имао.... Душу ми узеше... Срца немају.

(Дуга пауза. Мук)

Боли вас двојицу, да не кажем шта, што сам ја гладан, што сам жедан, што ми се пиша, што ми се кења... Што се бојим... Што не знам шта ћу и где ћу и с ким ћу ноћас бити. Што нисам у свом ћумезу, уз моју замисљену дечицу, најлепше на свету... О, боже, како ми се овде не да да сањам моје бивше и дивне ученице... Не знам да ли су ме мрзеле или обожавале...

Опет је тишина. Ораитор стоји као мумија. Баћо усњаје са клује. Приђе Мацоли.

БАЋО: Мацола, како можеш да ћутиш!? Од кад су нас довели, ни једне ниси проговорио... Који ти је?... Де, кажи нешто мајковићу. Подригни, прдни, опсуј... Уради било шта само да се види да си жив... Човече бре, смрзо сам се, горе него на јануарској кошави... Ниси друг. Ниси...

(Одлази до врати)

Мајку им, шансе нема да изађеш ако те они не пусте.

(Дужа пауза. Прилази Орајџору)

Дај ми цигару...

(Пауза)

Немаш. Знам да немаш, зато и тражим. Нека они мени врате мој хлеб, па ће мени одмах бити лакше...

(Пауза)

Шта ти је? И ти ћутиш. Од кад смо дошли само ћутите. Обојица ћутите. Који вам је? Разумем мог друга који никад није много говорио, али не разумем тебе... Данас ниси уста затварао, а сада к'о да си без језика... Ово је тотално лудило! Шта је!? Смрдим ти, а? Па наравно да смрдим. И ти би смрдео да спаваш на ђубришту, да се храниш буђавом и гнојном храном... Бато мој, а тако је све тамо лепо шарено, лепљиво, сјајно да сјајније не може да "бидне", а пацова, галебова, врана, сврака и жентурача колко о'ш... али све смрди... Тај сјај огавно смрди... Знам ја то, али то је моје...

(Пауза)

Добро. Ево, одмичем се. Идем мом другу Мацоли. Он се не мршти на моју близину као ти.

(Код Мацоле је)

Мацола, они нама ништа не могу?... Ништа...

(Мацола се на клуџи окрену према зиду)

Који ти је бре! Што се окрећеш!?! Нисам се усро...

(Дужа пауза)

Још ми не иде у главу како је онај превејани "пријатељ" наједном нестао!

(Још дужа пауза)

Када ли ће с њом да заврше?

Улази Жандар. Отвара врати ћелије. Орајџор се одмиче. Наслања се на зид насјрам њих.

ЖАНДАР: *(Орајџору)*

Ти... Да ти... Долази...

- ОРАТОР: *(Приђе)*
Пуштате ме? Дивно... Бићу као птица слободна.
- ЖАНДАР: Лок, идеш ти код истражног.
- ОРАТОР: Какав је ово глупи процес? Мене невиног на губи-
лиште водите! О, овде нема злочина, а има казне... Све
је исто као некад. Све је исто само умрлих нема, а свет
је отишао у материну.
- ЖАНДАР: Доста. Не причај више. Кад будеш код инспектора,
онда лај до миле воље...
- ОРАТОР: Господине, ја не лајем. Ја говорим... Ја нисам псето...
- ЖАНДАР: Доста. Полази!
- Закључава врати. Одлазе.*
- Баћо брзо хода њамо-амо њо хелији*
- БАЋО: Леле, ово постаје озбиљно!
- МАЦОЛА: *(Ускриви се. Седе на кљуџу)*
А шта си ти мислио?
- БАЋО: Скоро ништа... У ствари, да ћу нешто појести, ето шта
сам мислио.
- МАЦОЛА: Можеш појести коју палицу...
- БАЋО: Зашто си такав!?
- МАЦОЛА: Зато што само мељеш и мељеш.
- БАЋО: Јеби га. Морам...
- МАЦОЛА: Покушај да се мало смириш.
- БАЋО: Не могу... Никад нисам био у оваквој гадној ситуацији.
- МАЦОЛА: Зар има нешто гадније од нашег живота?
- БАЋО: Има ово што није наш живот. Наш је живот слобода.
Иако пасја, али је слобода... У овом казамату, осећам
се к'о Мали Радојица.
- МАЦОЛА: А ја сам се баш одморио. Ова клупа је боља од свих
оних напољу. Види како је излизана и обликована од
силне употребе.
- БАЋО: Мени је ужасно... Све ми смрди. Гуши ме.
- МАЦОЛА: Наравно кад нема прозора, а иначе ово је наш смрад.
Заударамо к'о да смо сада изашли из помија.
- БАЋО: Не мислим на те смрадове. Овде мени смрди људски
бол...

- МАЦОЛА: Ух, како понекад знаш да будеш заморан, к'о киша када ми пада за врат, а ја нагнут преко контејнера.
- БАЋО: Мени је и по киши, и по снегу, и по жези драже бити напољу него да овде сваког дана лежим и да једем мед и пијем јогурт.
- МАЦОЛА: То двоје не иде.
- БАЋО: Мени иде све што волим, а то двоје и дечицу сам највише волео у оном "нормалном" животу.
- МАЦОЛА: Слушај. Кад будеш отишао на испитивање, не смеш да кажеш да смо тамо у оно време били. Ни за живу главу не смемо да се повежемо с његовом смрћу...
- БАЋО: Наравно... Где ти је она књижица?
- МАЦОЛА: Сакрио сам је. Нико не може да је нађе...
- БАЋО: Добро је. Само да она нешто не каже?
- МАЦОЛА: Не бој се... Неће она ништа рећи...
(Гледа у сати)
- Не могу да верујем да је четири сата испитују...
- БАЋО: Бог те, то је вечност, а не четири сата... Знаш, кад-год сам те видео, желео сам да ти мазнем тај сат и да га здробим...
- МАЦОЛА: Зашто!?
- БАЋО: Не волим сатове. И сатови су један од разлога због којих сам напустио школу. Таман се удубим у предавање гледајући лепа дечија лица и замишљајући њихова нага телешца, а оно зазвони. Звони за мали, за велики одмор... па за распуст... Јебеш све онда...
- МАЦОЛА: Који си ти манијак...
- БАЋО: Ништа нисам урадио иако су ми мисли грешне... Знао сам моје склоности, моју болест и зато сам отишао. Пре бих се убио но нешто урадио и наудио оној невиности.
(Пауза)
- Стварно, не знам шта ћу. Убија ме овај простор. Осећам тескобу, мемлу... Овде је све толико устајало и стало да боли до милога бога... Причињава ми се свашта.
(Пауза)
- Ех, како напољу, око наших канти сјаји сунце...

МАЦОЛА: 'Ајде. Смири се.

БАЋО: *(Пауза. Седе њоред Мацоле)*

Не знам шта бих дао кад бих и ја могао да се испружим као ти. Од синоћ нисам ока склопио... Чудно је, иако спавам на мокрој земљи, на поломљеним клупама, у кантама и испод њих, и мучим се на трулом картону, лепљивом најлону, на ужеглом пасуљу и љигавом киселом купусу, краставим жентурачама, овде не могу ни да легнем, а камоли да заспим.

МАЦОЛА: Пробај. Ко зна кад ће нас позвати и кога ће првог?

БАЋО: Не могу.... Ма, нема везе. Седећу... Дај ми цигарету.

МАЦОЛА: Цигарету!? Па ти никад ниси пушио. Шта ће ти?

БАЋО: Да се окадим и да бар умањим сопствени смрад... маштајући о свој оној младој младости што ми је побегла.

МАЦОЛА: Не знам шта да мислим о теби, а толико те знам...

БАЋО: Како су мали лепотани збрисали!

МАЦОЛА: Наравно. Схватили дечаци да не смеју да буду са прљавим перверзњаком.

БАЋО: Ја нисам склон дечацима. Фуј. Они су прљави. Ја волим младице, оне мале тек распупале...

(Пауза. Невешћо њовуче дим и закашља се)

Знаш, трагање за хлебом, водом, како бих утолио глад и жеђ и где ћу преспавати је моје спасење. Једино сам се тако спасавао мог злог наума... Садашњи живот је и мој спас јер и пси сада од мене беже.

(Пауза)

Знаш, чим би ме у парковима, око школа и обданишта угледали прљавог, смрдљивог, зараслог у браду, с очима које светле к'о псеће или мачије, сви би бежали или би позвали милицију, а онда бих се ја, пун страха као и сваки крпар, клошар, балегар склањао. Подвио бих своје прљаве мисли под мој слинави нос и нестао бих у неком шахту, нечијем подруму...

МАЦОЛА: Све док ниси срео мене, њу и њега.

БАЋО: Да. Ех...

МАЦОЛА: Шта је?

- БАЋО: Ти и не знаш колико сам силном Богу захвалан што упркос силним искушењима никад нисам дотакао а камоли нешто урадио било ком детету. Једино ако сам га мило погледао. То је било све моје зло.
- МАЦОЛА: Ти си храбар човек кад си све то могао да схватиш и да се лишиш свих тих задовољстава. Ја не знам да ли бих могао.
- БАЋО: *(Пуши. Невешћо ђуши)*
Морао сам. Да нисам, вероватно би ме негде нашли мртвог. Или бих се убио, или би ме убили... Ако не то, онда бих заглавио робију где би ме рашчеречили. Чуо сам да тамо педофиле највише мрзе... Нисам то... Мисли су једно, а урађено друго... Бојим се оног.
- МАЦОЛА: Кога?
- БАЋО: Оног... Оног Пријатеља... Нека ме језа од њега хвата.
- МАЦОЛА: И мене од сваког уштогљеног и онако обученог језив страх обузима... Такви су сви они "чисти". Поштен народ плаше.
- БАЋО: Вероватно је то то?
(Закашља се од дима)
Како су гадне к'о ужегле маслине или старе жене. Бар да ми врате мој лебац.
- Враћају се Орајџор и Жандар који ошваре хелију. У њу улази Орајџор.*
- ЖАНДАР: *(С врајџа, Баћи)*
Гаси ту цигару и полази.
- БАЋО: Ја?
- ЖАНДАР: Да. Ти.
- Баћо угаси циџаретју о под. Излази из хелије. Жандар је зашваре – закључава.*
- ЖАНДАР: *(Сшављајући му лисице)*
Извини, морам да ти их ставим... Аууу брате! Смрдиш к'о твор... Знаш ли шта је то?
- БАЋО: Наравно да знам, али твор смрди творски, животињски, а само човек овако гадно смрди. Твору је то одбрамбени механизам...
- ЖАНДАР: А шта је онда теби овај твој смрад?
- БАЋО: Мени?... Мени је ово игра жмурке...

- ЖАНДАР: Ти мене зајеваш!?
- БАЋО: Јок... Али, ако ме пустиш да одем, нећеш ни осећати, а камоли удисати мој смрад...
- ЖАНДАР: Ја не пуштам...
- МАЦОЛА: Али ти си нас довео, а ниси морао.
- ЖАНДАР: Ти ћути. Кад дођем по тебе, онда причај...
(Баћу)
Полази, и не замајавај ме... Истражног боли она ствар, и он може да седи и да вас испитује колико хоће, а мени се иде... Заказао сам с једном, а већ касним...
- БАЋО: Баш ми те нешто жао... Откажи јој. Видиш како је овде тужно весело.
- ЖАНДАР: Бре...
- Гурну овога. Одлазе. Мацола њоново леже на клуџу. Ораџор њоче да се смеје...*
- ОРАТОР: (Након дугог смеха)
Све сам рекао.
(Пауза)
Рекао сам им шта сте синоћ и јутрос радили. Потом сам им рекао и шта сам ја радио. Чим сам ушао одмах сам почео да декламујем као прави балкански шпијун; да плујем по браћи по матери, к'о огњена кокош уочи трећих петлова, да говорим о злим дусима који лете да ухвате змаја од Србије... који је легао са неком караконцулом и пева мила мајко шаљи ме на воду...
(Седи на сујројну клуџу)
Немају они ни мрвицу дара за истрагу, потукачи једни и само бауљају по лагумима у којима се крију Хазари што траже мирисе кише на Балкану и који не примећују да овде нико није нормалан..
(Дуга пауза. Узима ваздух)
Будале једне. Све сам им у брк скресао. Они забрављају ко сам ја. Они, варвари који се страшно многе не могу мене тек тако, да доведу овамо. Ја знам своја права.
(Пауза)
Ја сам син оца који је изненада нестао, као да се истопио једне ноћи чекајући јутро и ватрогасце, а био је јунак над јунацима који мене није волео, јер је умислио да сам онај модерни, онај, који не воли жене,

а јадник није знао да сам ја иза себе, богу хвала и још ћу, оставио троје мушке деце, па се надам да ће једног дана на неком небу видети да ја нисам нечиста крв и да наша породица неће бити угашена и ожалошћена. Неће ту бити покојника, већ само срећних људи који жуде за бољим животом и закопаним благом у...

(Пауза)

Док сам ја ово њима говорио, они су све педантно бележили и снимали на диктафоне, што је мени ем мило, ем драго.

(Шаћући)

Први пут је неко бележио моје ингениозне мудролије које су настале у овим тешким тренуцима надахнућа...

(Гласно)

О, како је мени било драго њихово записивање...

МАЦОЛА: Ало, брате! Стани мало... Спава ми се. Хтео бих да искористим ове прохладне зидине да се малко опустим...

ОРАТОР: Прохладне зидине, прохладне зидине, прохладне зидине! Где ти то видиш? Ово су паклене зидине саздане од плача невољника који су овде чамили... Не би требало да спаваш и да се грејеш сузама давних и многих. Боље би ти било да причаш са мном.

МАЦОЛА: Зашто!

ОРАТОР: Она је била тамо.

МАЦОЛА: Знам. С њима је скоро пет сати...

ОРАТОР: Али не знаш да је с њима седела као да је једна од њих: сва окупана и чиста као моја мајка која ме је бранила од оца када је хтео да ме убије, али није стигао. Пламен је био бржи и јачи...

МАЦОЛА: Другар, да ли и сада можеш да ћутиш као што си ћутао кад смо тек дошли овамо?

ОРАТОР: Нисмо дошли већ су нас довели.

МАЦОЛА: Нема везе, али стани бар мало. Желим да се још који трен одморим док ме не одведу... Мени је и петнаест минута сна довољно па да се осећам као нов.

ОРАТОР: Добро. Ти спавај, а ја ћу да причам тихо, тише, најтише. Нико ме неће чути, па ни ја сам себе. Ето видећеш, за који минут, за који трен, мене ће чути

само моје сопствене мисли. То је као кад читаш књигу у себи, а не наглас, као глумци кад уче текст. Знам то. Мајка ми је била глумица и из глуме је мене родила...
(Пауза)

Знаш да сам све гледао шта сте радили, али им нисам рекао... Можда ћу рећи... Можда.

МАЦОЛА: Слушај бре! Ти си нико. Ти си ништа... и ти ништа ниси видео. Ти си луди лудак...

Ораџор се у корак-два нађе над Мацолом који је лежао на клуџи. Поче да га дави. Насијаје љушање.

ОРАТОР: Ја нисам лудак. Ја нисам луди лудак. Ти си лаж, превара и видео трака. Ти си мува и ружан сан. Ти си Годзила. Сада ћу те задавити свиленим гајтаном... Ух, немам гајтан већ каиш и с њим триста удараца, који ће те измождити као давитељ против давитеља, па ћеш знати ко то тамо пева, али, неће те спасити ни брзина, ни она што је убила Била...

У љушању, Мацола паде на њод. Тешко дише. Над њим сивоји Ораџор који ошћасује каиш са њанџалона и љрави омчу.

ОРАТОР: Ја сам осветник Зоро. Ја сам Загор, командант Марк и Тарзан... Све сам ја, а ти си обичан мајмун. Згромићу те... Још само кад бих могао да те окупам и да те чистог у блаженство пошаљем као што сам послао оног, а био је мој тата који је умро ударивши главом о сто од муке што ватрогасци нису на време стигли да угасе ватру на води...
(Пауза)

Није он ударио главом о тротоар како сте ви рекли оном полицајцу, којем ја нисам ништа рекао, а она му је седела у крилу мислећи како да ме обљуби.

Појави се Жандар баи у моменту када је Ораџор хтео да навуче омчу љреко Мацолиноџ враџи.

ЖАНДАР: Станиии! Одби' од њега!

ОРАТОР: Зашто!? Па ја само хоћу да му помогнем, да га малкице помиљујем по штрокавом врату. Хоћу да га повратим. Било му је позлило па није могао да дође себи, те сам га ја грлио и помагао му да узме потребну количину ваздуха. У једном моменту је узео много тога од живота и позлило му је... Тако је увек кад неко нешто превише узима; позли му, или неком другом

позли, јер то што је много узео је неком отето, па је тај остао гладан или бос или го... Колико је само новина и флаша покупио и продао. Има милионе, које је сакрио у неком вагону... Знам ја то, а изгледа као свиња једна...

ЖАНДАР: Рекох, одби' од њега!

Жандар полажано улази у хелију. Маише поалицом... Орајтор ућлашен оде у дно хелије. Жандар помаже Мацоли да се поодигне и да скине омчу-каши с његовог врайи.

ЖАНДАР: Јеси ли добро?... Боже, када си се задњи пут купао? Аууу, ти смрдиш горе од оног... Брате, како можете?

ОРАТОР: Јеси ли видео? Не слушаш ме шта ти говорим. Хтео сам и њега да се решим, јер заиста смрди ко давно умрли. Смрди к' о стрвина на улици испод неког аута или к' о пацов заглављен у ве-це шољи... Смрди, а не пита сме ли се... и такве треба затући исто као што је Хамлетов стриц затукао Хамлетовог оца, па је намерно оставио голу лобању да сија и да је нађе јадни Хамлет, који је после полудео пошто је у лобањи познао лик свог милог родитеља, који је био будала јер је гледао како му се жена са рођеним братом по крви његовој ваља.

ЖАНДАР: Престани!
(Мацоли)

Ајде... Извини, али не могу да те држим. Немам где да оперем руке... Мораш сам... Теби нећу да стављам лисице. Ионако немаш где, а и да имаш, не можеш. Једва се држиш... Можеш ли? Добро...

МАЦОЛА: (Једва, и једва чујно)
Само што ме није удавио...

Излазе. Жандар закључава хелију.

ОРАТОР: Дај ми каиш... Спашће ми панталоне.

ЖАНДАР: Не могу. Не смем.... Можеш себи или другима да наудиш... Није пријатна самоћа у оваквим просторијама.

ОРАТОР: Ја себи да наудим!/? Ти си луд. Ја себе више волим него ти себе. Ја бих пре неког убио него себи наудио. Не знаш ти колика је моја љубав према мени самом. Волим сваки део свога тела и љубим се где год стигнем и шта год стигнем. Више волим себе него сву ону

децу коју сам изродио са оним познатим и непознатим женама које су се скупљале око мене као рој мува на некаквој цркотини, и које су милеле по мени и по мом уду као безброј црва око оглодане кости...

Полицајац баци каши на њод ћелије.

Жандар и Мацола изађоше.

Орајтор након неколико ѿренуѿака узне каши. Увлачи га у ѿан-ѿалоне и некако слободан ѿоче да шеѿа ѿо ћелији.

ОРАТОР: Ох, како сам дивно слободан. Како мало треба па да будеш слободан. За слободу је важна глава и оно што је у њој. За овај осећај нису потребни непрегледни простори, већ непрегледни ум... О, слобода је лајање на звезде, гледање у туђу жену, а окретање од своје, бекство у ланцима, завијање, јаукање, урликање иако те ништа не боли осим среће... Слобода је слободно мишљење, смејање кад ти хоћеш, плакање кад ти желиш, причање кад други неће да те слушају...

(Пауза. Узима ваздух, а као да узима енерѿију и ѿоче да ѿева)

Ој слободо, ој/ ти си мој број, ја те не бих продо/ој слободо јооој... ој слободо ој, јооој!

(Пауза)

Ех, да ми је нека добра књига без слова, са пуно белине, па да ја у ту књигу стављам и мећем оно што ми се хоће и како хоће; ево цео овај трактат о слободи... или о Каину који је средио брата који му се ругао што га бог не воли... Зато је и куја средила оног.

7. ОРАТОР, ПРИЈАТЕЉ, ДАЈКА И ЖАНДАР

Орајтор више није весео. Час седне на клуѿу, час нервозно шеѿа, увек удаљен два-ѿри корака од Пријатеља који седи на суйројној клуѿи.

ОРАТОР: Више ти није вруће, а? Овде се не зноји врат и не прља кравата... Ладовина је овде, бато... Нађоше те, а? Не можеш се полицији сакрити па да си Валтер што не одбрани Сарајево... Мислио си да си отписани, али нађе те Шицер јер си запалио жито у неком пролазу, на салашу у маломе риту... А можда си био у возу за

Катангу или си куповао три карте за Холивуд или Монтевидео, бог те видео па си онда вирио и гледао како девојчице пишке? Долијао си као и ми. Само што ми у односу на тебе, ништа нисмо криви. Ти си свему крив. Гледао сам ја тебе како си оној малецкој држао нож под грлом... Не сада него пре неколико година, а то је за ово лудо време било давно, онда кад си се први пут појавио у друштву онога због којег смо овде сада... Знаш, најбоље је свалити кривицу на другога...

ПРИЈАТЕЉ: Аман, човече, заустави се. Ти лупеташ! Ти бунцаш! Никада и нигде ти мене ниси видео. Никад ја ником нож нисам под грло стављао... Јутрос смо се први пут срели. И боље би ти било да се смириш него да те ја смирујем. Не знаш с ким се качиш.

ОРАТОР: Ја не знам? Па ти си смешан човек. Ти не знаш с ким се качиш. Кад би знао дрхтао би преда мном и клањао би ми се као јадноме краљу Ибију, и још јаднијем Лиру којег су кћери зезнуле. Кад би знао шта ја све знам а нећу да кажем, захваљивао би ми се што те нису одавно убили, али ако нису они, ја ћу те убити. Спалићу те јер ми је то у крви, будеш ли ми се још једном наругао и рекао ми такве ствари које ми сада говориш. Зато, да не бих због тебе лежао у овом казамату, не обрађај ми се више, јер ми је живац јако танак, па само једна, ко зна каква реч може да узнемири моје иначе мирне руке које тада неће знати шта ће да раде и онда као неком малом пилету оде ти та мушка, заиста zgodна глава... Само ти мене не занимаш. Ја преферирам женама, а не теби и сличнима теби, јер мислим да си прљав као што су и сви мушкарци прљави.

Пријатељ вади мобилни. Окреће број. Ништа.

Оратор и даље ода шамо-амо по хелију и даље је удаљен од Пријатеља који као да је сам.

ПРИЈАТЕЉ: *(За себе)*
Није доступан.

ОРАТОР: Наравно да није доступан. Ликвидирали су га синоћ. Да. Шта ме гледаш? Они су га ликвидирали тако што нису хтели да му помогну када се закачио са кујом, и када се оклизнуо и звекнуо главом о тротоар и када се од тог ударца више није подигао...

ПРИЈАТЕЉ: О коме то говориш?

ОРАТОР: Ти знаш о коме, али сада је готово. Али ја њима нећу то рећи. Ја нисам поктазивач, ни увлакач, ни фуњара комуњара, ни глиста ни лактарош. Ја сам само један обични човек којег нико и никад није слушао како треба, те сам себи постао учитељ и саветник од кад су му јадни родитељи настрадали када им се запалио сплав на Сави и када су сви мислили да сам ја то урадио, а ја то нисам урадио, јер ја нисам могао то да урадим. Тада сам био у болници где су ме лечили од наркоманије иако никад нисам био наркоман, већ пијандура који је локао и локао, зато што није могао да обори власт, па сам се наљутио на оца што ми није дао оружје да побијем гамад, а пре тога сам му запретио да ћу и њега и своју рођену мајку убити ако ми још нешто лоше ураде. Прво лоше што су ми урадили било је то што су ме родили. А чим су ме родили зло су ми нанели и никад се нису могли накајати због мог постојања јер нисам био оно што су они хтели... А шта су хтели, не знам.

(Узе мало ваздуха)

Шта кажеш лепотане из барутане. А сви кажу свашта, а ја: јашта море, добро бити неће. Бежимо ми одавде. Бежимо док можемо, а не можемо. Немамо кључ и не знамо куда ове стазе воде, да ли воде до слободе...

Пријатељ је код врајца.

ПРИЈАТЕЉ: Бежао би?

ОРАТОР: Би, како не би.

ПРИЈАТЕЉ: Онда да се удружимо.

ОРАТОР: Да се удружимо.

ПРИЈАТЕЉ: Дај руку.

ОРАТОР: Ево руке.

Пријатељ вади кључеве и као да ће ошкључати врајца. Орајтор дође до њега исцурених руку да се рукује, а Пријатељ извади лисице и брзо их наштакне Орајтору на једну руку и закачи за решејке. Орајтор више увређен него збуњен млајшара слободном руком.

ОРАТОР: Зашто? Ко си ти? Зашто? Ко си ти? Ко си ти? Зашто? Зашто? Ко си ти?

ПРИЈАТЕЉ: Неко ко ће из тебе исцедити све што знаш и неко ко ће те научити да ћутиш о догађајима о којима нешто знаш или мислиш да знаш, јер, ако ја будем проговорио о страдању твојих родитеља твој ће живот постати паклена поморанца.

ОРАТОР: Значи, ти си их убио. Ти си она сенка која хода по води и носи бакљу спаса... Ти си онај који обилази јаслице и школе... Видео сам то.

ПРИЈАТЕЉ: Можда? Ко зна? Свашта може да буде, али може да буде да си ти тај иако се правиш да ниси... Све о теби одавно знам. Твог доброг оца сам добро знао, сретали смо се у ратовима оне бивше, давне земље, и он ми је много причао о вашем односу, па и о твојој некадашњој фикцији да уредиш свет по свом нахођењу

ОРАТОР: *(На њему се види велика ѿромена)*
Ма, ништа ти не знаш. Ја ништа нисам урадио... Молим те пусти ме. Све што сам рекао, лупетао сам. Ја годинама лупетам само да ме нико ни за шта не пита и да ме не кажњавају за гадости које сам учинио, а учинио сам их много...

ПРИЈАТЕЉ: Знам. Све знам. Нормално дете пријатеља мога.

Врати се и седе на кљују.

Орајтор седи на ѿоду.

Вади куѿију са циѿарейшама коју не оѿвара већ ѿремеће међу ѿрсѿима. То нервира Орајтора.

ОРАТОР: Зашто ми и то радиш? Зашто си ме улисичио? Ја нисам пушач... Ја сам песник... Мене нема ко да схвати. У мом животу се само пати. А ја патим сваког дана. На мом срцу сто је рана. Једна рана баш ме боли. Мој родитељ ме не воли. Не воли ме јер је умро за слободу свога сина, којег кињи нека свиња уштогљена и без репа, а не види да је слепа.

(Чини дуѿу ѿаузу)

Ипак, запали ми једну. Док пушим онда ћу да ћутим. Замисли мене да ћутим... Замисли незамисливо!

(Пауза)

Зато дај ту цигарету проклету. Да повучем који дим, па да видим шта ћу: да ли да се угушим, или да га попушим.

Пријатељ пријали две циџаретје. Једну даде Орајџору, а друџу задржа за себе. Седе на њод њоред Орајџора.

Обојица њуше ђуџке.

ОРАТОР: Баш дуго нисам повукао ниједан дим.

ПРИЈАТЕЉ: Слушај...

ОРАТОР: Слушам...

ПРИЈАТЕЉ: Немој да ме прекидаш.

ОРАТОР: Нећу да те прекидам.

ПРИЈАТЕЉ: Добро... Ово што ћу ти рећи, рећи ћу само сада и више никада.

ОРАТОР: Копираш ме... Извини... Нећу више.

ПРИЈАТЕЉ: *(Гасећи циџаретју)*
Овако.

ОРАТОР: Како?

ПРИЈАТЕЉ: Прекинеш ли ме још једном, одаламићу те и онда ће ми бити сасвим све једно шта ће бити с тобом.

ОРАТОР: Добро... А шта би то требало да буде са мном? Ко сам ја па да нешто буде са мном? Ја сам овде нико и ништа и дошао сам случајно.

ПРИЈАТЕЉ: Ништа није случајно.

ОРАТОР: Ја јесам... Ја сам само сишао да бацам ђубре, а ви сте ме ухватили у ваш сабирни центар, а мени треба само мало да би се неком придружио и да одем у трамвај звани жеља који ће ме одвести до Зоне Замфирове на доручак код Тифанија на усијаном лименом крову где ће ме услуживати Вилијамс Тенеси.

ПРИЈАТЕЉ: Рекох, престани.

ОРАТОР: Ево, престајем.
(Гаси циџаретју о њод)
Нећу више да пушим. Одвратно је.

ПРИЈАТЕЉ: Рекох, престани да брбљаш.

ОРАТОР: А могу ли нормално да говорим, мислим да не брбљам?

ПРИЈАТЕЉ: Ма, не смеш ни уста да отвориш док ти ја не одобрим, иначе, звизнућу те овим ручердама да ћеш мислити да те ударио брзи воз.

ОРАТОР: А изгледаш тако уљудно, елегантно, мирисно... Само ти та флекава кравата ружно стоји...

ПРИЈАТЕЉ: Не вреди.

ОРАТОР: Наравно да не вреди. Код нас ништа вредно не вреди. Ето празна свеска је вреднија од штампане књиге, јер свако мисли да би у ону празну могао да стави нешто вредније од онога што је одштампано, па чак и од Библије књиге старостане, на дивиту што писана је.

ПРИЈАТЕЉ: Јеботе... Умукни!

ОРАТОР: Ево, умукао! Изволи. Имаш реч. Пажљиво ћу те слушати. Бићу ти највернија публика. Да су ми руке слободне, могао бих и да ти аплаудирам, или плешћем ако ти је ђеиф таки.

ПРИЈАТЕЉ: Још једну ли проговориш, стварно ћу те одаламити.

ОРАТОР: Не смеш...

Пријатељ скочи. Замахну да ошамари Орајтора, кад се јојавише Жандар и Дајка. Дајка је окућана, уредна, ни налик на ону јоред канџи.

ЖАНДАР: Шта је бре то!? Ало, ти? Шта радиш то!? Одби!

Ошкључава врати. Угура жену унутра. Пријатељ седе на клују.

ЖАНДАР: Ко ти је ставио лисице? Ово је забрањено... Колеге су сто посто блесаве кад су могли нешто овако да ураде... А и нашли су кога да вежу! Ајде, седи.
(Дајки)

И ти... Седи и ти... Тамо у ћошак седи, и ни речи да ниси рекла.

ДАЈКА: Ја сам за тебе ви.

ЖАНДАР: Је л? Нисам то знао... Море седи док сам овако фини.

(Орајтору)

Јеси ли добро? Аууу! Како ти је рука поплавила... Леле, само да знам ко ти је ово урадио...

ОРАТОР: Немој тако према њој. Она је фина, а он ми је то урадио... Хтео је и да ме обљуби и да ме после бије. Да нисте дошли, убио би ме. Тако ме је уплашио да сам се скоро упишао... Извини госпођо, али морам да кажем. Не знате ви шта је страх и надница за страх... Ви само знате шта је новац. То вам је била главна занимација када сте директоровали и трчали за мојим оцем, и нисте ми дали да уплатим паре за неке ствари... Е, када се сетим оних времена, кад се знало ко је коме жена, а

ко љубавница, а сада се не зна ни ко је мушко ни ко женско... Још мало па се неће знати ко ће да рађа, а ко ће да децу прави и да их бије по глави као што је он хтео мене.

ЖАНДАР: Који он? Ко ти је ставио лисице?

Показује на пријатеља.

ЖАНДАР: Он!? Како може он да то уради када је и он затвореник као и ви? Одакле њему лисице? То мора да је неко други урадио.

ОРАТОР: Он је. Па ваљда знам ко ми је шта урадио?

ЖАНДАР: Верујем да знаш, али ти сада не верујем... Једино...
(Пауза)

Ма то је немогуће. Није могао да пронесе лисице чак доведе. Мада?

(Пријатељу)

Је ли ово истина што говори овај?

ПРИЈАТЕЉ: Не. Како би то било могуће? Како? Никако. Сами сте дали одговоре на сва постављена питања везана за овог овде што је с нама заточен. Ја сам њега затекао са лисицама још од кад сам доведен. Цвилео је као мачка молећи ме да му их скинем, али ја то нисам могао да урадим јер нисам знао како се ово чудо скида, а и да сам знао, ја то не бих смео да урадим, јер ко сам ја да се мешам у рад полиције поготово када нешто истражује...

ЖАНДАР: Па да. Потпуно сте у праву. А пошто сте у праву, пођите са мном. Дошао је ред и на вас. Она два господина што скупљају секундарне сировине вас оптужују за нешто.

ПРИЈАТЕЉ: Мене!?

ЖАНДАР: Да. Вас... Пођимо.

(Орајтору)

Ако још неко покуша да те овако веже и стеже, зови, вичи, урлај. Ја ћу доћи и нећу те дати... Ти си једини невин овде. Али и ти мораш да чекаш судбину осталих... Сутра ћеш изаћи, или најкасније за два дана када истиче четрдесет осам сати од притвора.

(Пријатељу)

Полази. Не дангубимо. Све је у времену.

Одоше.

8. ОРАТОР, ДАЈКА, БАЂО, ЖАНДАР

Ораџор и Дајка су сами у ћелији. Ораџор склуџчан чучи на једној клуџи.

Дајка стијоџи испред њеџа. Он не сме да је џоџледа.

ДАЈКА: Јеси ли добро?

(Пауза. Ораџор не одџовара. Дајка дуџо чека њеџов одџовор)

Баш је злотвор, а изгледа тако фино; баш као што сам и ја изгледала док сам била оно што сам била... Знаш. Била сам скот. Баш скот; гадна кучка негована. Све је морало да буде онако како сам ја хтела да буде. Тако и никако другачије. И шта ми је то вредело? Све се распало. Сећаш ли се ти тога?

(Пауза)

Наравно да се не сећаш. Тада си још био дете које је јадни отац водио у школу... Сећаш ли се и тога?

(Пауза)

Наравно да се не сећаш јер ме се бојиш... Зашто ме се бојиш!? Ти ниси више оно дете. Ти си сада велики, прави момак, пожељан, као отац што ти је био. Сећаш ли се ондашњег оца свога и свега што се свако јутро дешавало?

(Ораџор немо и џоџврђује и одмахује џлавом)

Знам да се не сећаш, али погледај ме. Ја ћу те подсетити, јер се ја добро сећам свега, зато што сам свако јутро кроз прозор моје канцеларије посматрала тај, да га назовем ритуал. Ти би бацао торбу из које би испале књиге и перница, а онда би бежао и негде се крио. Јадни, дивни и лепи твој отац би те тражио. Понекад би те тражила и твоја лепа мајка... Сви који су то гледали смејали су се. Мислили су да се играте жмурке... Стварно си био лудо дете... Био и остао.

Пруџи руку да џа џомилује. Ораџор скочи с клуџе и оџрча у ћошак ћелије.

ОРАТОР: Ја никад нисам ишао у школу и ти ме никад ниси видела.

ДАЈКА: О мило моје, како си забораван! Био си најбољи џак. Понос краја и понос оца својега који је џубећи мене, спомињао тебе.

- ОРАТОР: Змијо. Бежи! Бежи од мене... Ко је то скинуо са тебе змијску одору, окупао те и приказао те у правој, лепој ружноћи твојој? Ко је то показао прави изглед и живот твој?
- ДАЈКА: Они.
- ОРАТОР: Они!?! Они су те видели голу! О, оче мој, шта си се био загледао, а ево сада, мени се нуди!
- ДАЈКА: Не нудим ти се, али те желим. Желим нешто младо, јако; да ме подсећа на мене... Желим тебе, а не оне прљаве старкеље... Нудим ти се, јер си ме само једном видео голу и јер си син својега оца којег сам волела.
- ОРАТОР: Ја?... Ја! Ја никад ниједну жену нисам видео голу. Ја сам са сваком лежао обучен.
- ДАЈКА: А заборавио си када си ме затицао са оцем?
- ОРАТОР: То је ваша ствар... Шта ме брига?... Њега више нема.
- ДАЈКА: Нажалост, њега више нема... Ех, како сам га волела. Због њега се нисам удала... Мислила сам да ће напустити твоју мајку и оженити се са мном, а опет, нисам желела да то уради. Нисам хтела обавезу... Било ми је лепо онако како је било.
- ОРАТОР: Зато си их лепо и запалила на Сави. Ти си она што је ходала по води са бакљом у руци и кантом бензина...
- ДАЈКА: Боже сачувај! Одакле ти то?
- ОРАТОР: Зато што је то љубав. Због ње све гори, и улица и ритам и они твоји контејнери из којих су цвилели кучићи које сам ти украо јер сам се светио за моје јадне родитеље када нису могли да се спасу са дрвеног сплава који је био поливен бензином и запаљен зипом из једног чамца што га је пироман изнајмио од ватрогасца, говорећи им да је то планирана вежба како би се видела њихова спремност, а био је сигуран да они неће моћи да угасе стихију мржње и џаба ће им бити сва техника и са копна и са воде кад ватра све обухвати...
- (Узима ваздух)*
- Заиста су те лепо окупали. Више не личиш на скотну пацовицу већ на оне испод оног плаветног моста?...
(Засијаде. Удахну)

Ма, дабе су те окупали. И даље си остала онај исти људски јад; зарад својег лудила убила си моје родитеље и онога јадника синоћ због три слинава кучета.

- ДАЈКА: Ја никог нисам убила. Никог... осим себе.
(Пауза)
Боже, шта ли раде? Да ли се придигла? Да ли их доји?
Јадни мали...
- ОРАТОР: Ох, ти и твоја самилост коју имаш само кад показујеш сада већ смежуране и јадне ноге, које је испипао свако ко је хтео...
- ДАЈКА: И због тог пипкања нисам хтела да се удам. Кад је жена удата онда то треба да ради само с једним, а ја, која сам то волела, нисам хтела само једног... Један, к'о ниједан...
(Пауза)
Знаш, кад је нестајала и нестала моја младост и кад сам престала да будем оно што сам била, одлучила сам да сиђем доле, у "подземље"... Зашто се чудиш!? У годинама које су ме стизале, морала бих да плаћам да легну са мном... Овако, доле, међу лагумима, у подрумима, шахтовима, напуштеним вагонима, у жбуњу, могла сам да имам свакога ко ме је хтео. А хтели су ме многи. Волели су ме и воле ме сви. Ценили су ме и задовољавали ме.
- ОРАТОР: А што никад ниси родила?
- ДАЈКА: Нисам јер би дете имало моју крв и било би налик на мене, или пак на тебе, што би био ужас над ужасима.
- ОРАТОР: Шта ја имам са твојим нерођеним дететом и твојим глупим жељама и, и, ииии, када је све ово једна тарапана у коју си нас ти увалила, а могли смо тако лепо да проведемо овај јулски дан?
- ДАЈКА: Јутрос си рекао августовски.
- ОРАТОР: Јутрос, Јутрос... Јутрос је било јутрос, и било је горе. Горе је свет, а доле, овде је тама. Тама не може да препозна шта је шта.
- ДАЈКА: Али ова светлост над нама сабила је таму у ћошкове?

ОРАТОР: И мене... Ево још се виде трагови гвожђа које се урезало у моје нежне руке које нису никоме никада ништа нажао учиниле. Једино се њега бојим... И знаш кога се још бојим?

Дајка њолако њриђе Ораџору, који се умирио. Поче да ѓа милује.

ДАЈКА: Знам, али не бој се. Нећу ти ништа. Хоћу само малкице да се поиграмо док нису дошли они прљави гадови...

ОРАТОР: Прљави? Па и ти си ко и они. Сестра њихова ужарена...

ДАЈКА: Не будали, мој мали већ ме љуби. Хоћу да се сетим усана твога оца. Исте су као његове. Тај лук и те наглашене ивице су сигурно сланкастије од његових. Ох, како си чврст... Не бој се бре. Брзо ћемо... Опустите се... Опустите... Морала сам да се оперем. Морала сам све да урадим да ме пуне. Нећу да они јадни кучићи страдају. Нећу ни да ти страдаш... Примакни се... Ох, боже од како се овако нисам осећала. Сва дрхтим...

ОРТОР: Склони се. Бежи од мене ружна звездо. Бежи од мене жено с тротоара... Буво једна гадна, бежи од мене. Не дирај ме својим крилима гадни анђеле. Утрни своје жеље милосрдна. Фуј. Сва си знојна и гнојна и погана. Иди у канте гадуру. Покуњи се и спавај испод ових клупа... Одби од мене несрећо свих несрећа. Због твоје похоте мајка ми је лудела! Због мојих суза оцу се крв згрушавала... А књиге сам бацао да би теби што касније долазио... Срећа па дођоше ратови и он оде да се бори. Тада је коначно и тебе заборавио...

ДАЈКА: А ја сам тада отишла у крпаре. Хтела сам за њим, али ми није дао... Препустила сам се смећу и курварлуку...

ОРАТОР: О, Јулија, Јулија, како си лажљива... Не лажи ме. Не дирај ме. Не дирај ме губо, ругобо!... Ох, Месалина како си грозна и прљавица.

Одгърну је.

Дајка њаде с клуџе.

ДАЈКА: *(Лежи на њоду)*

Ох! Исти си отац. И он је тако у почетку... После ми је зобао из руку. И ти ћеш срце моје мило.

ОРАТОР: Никад. Згњечићу те! Смрскаћу ти лепо лице, па ћеш личити на сову... Ја нисам коњ да зобљем. Мислиш да ја не знам шта је зобање? Ја никада нисам јео из руку. Никад из руку! Никад!...

(Пауза)

Имао сам ја сребрне кашике, виљушке и ножеве, а сада, само кашике. Виљушке и ножеви су нестали на сплаву; истопили се, потонули.

(Узима ваздух)

Ослушни како ти се смрт приближава и како твоји другови пацови, пацовице, кртице, змије утваре шапућу: УБИ, УБИ, УБИ ЈЕ!... Али ја нећу. Нећу још. Кад нас пусте онда ћу... Сада ћу само да ти згњечим шиљасте и танке носе. Све сове имају згњечене носеве, буљаве очи.

(Диже ногу да стиане Дајки на лице)

Зашто не цвилиш!?... Јаучи и цвили... Цвили као што су и они цвилели када су видели оног пиромана са кантом бензина када је поливао сплав...

ДАЈКА: Ја не кукам. Ја се не јадам... Навикла сам ја и на горе ствари... А за твоју љубав коју ћу кад-тад добити, спремна сам да истрпим и твоје гажење. Мене ће моја куја познати и даће ми да узгојим њену штенад, штене једно узбудљиво... Не смеш да спустиш ногу. Откинућу ти јајца гаде један луди и незахвални.

ОРАТОР: Хаха хохо.хаха, хохо... Ха, хо, ха, хо

ДАЈКА: Какав ти је то смех!?

ОРАТОР: А!? Ово није смех. Ово је само изговарање речи које ништа не значе и оне ми служе као говорна вежба зато што нећу више ништа да ти говорим због твог увенулог лица. Нећу да говорим због твојих смежураних сиса, усахлих гузица. Ти не можеш да ме узбудиш. Ти си нико и ништа.

(Наједном, иззубљено)

О, боже како се овде поред мене и овде, овамо обрела ова улична утвара замотана у картонске кутије?

ДАЈКА: Спусти ту ногу већ једном. Ил' ме згњечи, ил' ме се окани, Не могу више да лежим и да чекам стопу судбине своје.

ОРАТОР: Ти ми се ругаш! Опонашаш ме. Изазиваш ме. Ти заиста хоћеш да те згњечим као уш, ваш, буву или к' о комарца од којег људи праве магарца, а таман сам размишљао да те поштедим моје стопе и мога корака ка злочину. Таман сам пожелео да се вратим у нормалу, и да те пустим да се сама злопатиш као човек који се најео кукуте и којег је погодио топ врео.
(Пауза. Она ишчекује, он би...)
 Ох, заболи ме нога овако дуго држећи је у ваздуху. Утрнула је, али не знам која.
(Сјусиши ногу)
 Ништа нисам урадио... Само сам се уморио.

Дајка се полажано придиже док је он сагнути прљао утрнуте ноге и мало га журну. Орајтор изгуби равнотежу и сруши се на под. Дајка га заскочи. Обори на сјомак и седе му на леђа. Орајтор се прво смеје, смеје, смеје пошто поче да цвили.

ДАЈКА: Рекла сам ти да ћеш бити мој.

Појавише се Жандар и Баћо.

БАЋО: Која слика. Еј, ти си баш права кад ниси прљава. Не волим прљаве жене... Лажне су.

ЖАНДАР: Убијате досаду, а?

ДАЈКА: Да... Хтео је да види да ли могу да га оборим... Шта је он наспрам једног контејнера.

ОРАТОР: Оооо ннн...

Није изговорио. Дајка му заклопи уста.

9. ИСТИ И ЈОШ МАЦОЛА ЖАНДАР И ПРИЈАТЕЉ:

Дајка и Мацола седе на једној клупи, Баћо на другој. Орајтор хода, као да ће да проиђрчи кроз ћелију.

ОРАТОР: Ја сам ваш бели анђео. Ја сам онај који ће вас извући из ове просветљујуће мрачне коморе ограђене дебелим гвозденим шипкама и фиксираним решеткама као да су стављене за Ал Капонеа а не за јаднике који се као утихнула јагњад осећају као да су у кукавичијем гнезду или да су покисло ругло лице? А улица је само једна слика смештена у овај тутумрак што га је држава направила за своје јадне поданике одређујући им правце којима ће да иду у нигдину...
(Узима ваздух)

Ух, како је тешко подучавати искусније од себе, глупље да глупље не може бити... Како сте могли да дозволите да паднете у руке полицији и оном уштогљеном гаду да вас ухвате због једног губитника? Знам ја ко је он, а знате и ви... Он је некад био пријатељ мога оца. Био, па више није био јер јури децу он, а не он.

(Пауза)

Јадни мој отац и моја јадна мати, нестали су у ватри коју ватрогасци нису стигли да угасе.

- МАЦОЛА: Бог те онај твој, хоћеш ли да уђутиш!?
- ОРАТОР: Не... Да... Ето... Добро... Уђутаћу док не смислим начин како да те брзо задавим, а не као оно малопре, опасачем... Баш је без везе било, а? Зезали смо се, а?
- МАЦОЛА: Бежи бре од мене! Бежи... Сад ме нећеш преварити. Сад сам спреман... Зубима ћу те заклати будеш ли нешто покушао. Јер, кад сам у затвору онда хоћу да знам због чега сам, а не да се са мном шегаче као са јадним бедним, ђаволом.
- БАЋО: Бедник јадан, а не ђаво!? Ти си луд ко и он. Где је ђаво јадан и бедан? Па то је... Ма...
- МАЦОЛА: Ма то си ти јадниче... Ти си јадни ђаво који не зна шта хоће. У ствари, зна шта хоће, али не зна како ће. Све би, а ништа не би...
- БАЋО: Немој ме... Њега нападај, а не мене. Ја само хоћу напоље и да ми врате мој лебац.
- МАЦОЛА: Онај?
- БАЋО: Онај. Други немам... Шта су те питали?
- МАЦОЛА: Исто што и тебе, што и њега, што и њу.
- БАЋО: И шта си им рекао?
- МАЦОЛА: Ништа...
- БАЋО: Ништа? Па не верујем ти баш нешто... Њима се увек нешто мора рећи.
- МАЦОЛА: Па добро, кад мора, онда реци ти, шта си им ти рекао. Ти си први отишао.
- БАЋО: Нисам ја. Она је прва била.

- МАЦОЛА: Она? Ма дај. Она није ни била тамо. Она је њихова. Седела је и намигивала им као...
- БАЋО: Је ли ти развратнице, како су они могли тебе тако да уреде и среде и да те гледају као себи равну, а мене и мог друга су малтретирали к'о стоку? Сваки час су излазили да оперу руке, да узму чист ваздух, а ја сам им рекао да и нас окупају и среде као тебе. Један од њих је рекао да си ти нешто друго, а ми нешто друго... А ја нисам ништа и никад урадио, осим што сам из контејнера као и ти вадио њихова и ко зна чија још говна.
- ДАЈКА: И шта сад хоћеш?
- БАЋО: Хоћу да ми кажеш, овај, да ми одговориш.
- ДАЈКА: Не знам како да ти одговорим.
- БАЋО: Не знаш?
- ДАЈКА: Не знам.
- БАЋО: Не знаш?
- ДАЈКА: Да. Не знам. Рекла сам ти. Одмакни се од мене... Сврдиш ко ја некад.
- БАЋО: Е па добро... Одговорићеш ми кад изађемо одавде али само да не цвилиш ко она куја синоћ.

Дајка га снажно одгурну. Баћо се заштити. Пао би да га Оратор не ухвати и задржи.

- БАЋО: Хвала ти мали. Баш си брз.
- ОРАТОР: Рекох да сам ваш бели анђео и црни ђаво.
- МАЦОЛА: То ниси рекао... Само си спомињао анђела, а о ђаволима смо говорили мислећи на *(Показује на Баћу)* овог јадника, овог кочоперног силника који кука за некаквим хлебом, а таквог хлеба сваки дан и на сваком месту има. Пуни су их београдски контејнери и бирцузи... у којима има још добрих људи, а не оваквих настраних типова ко што је он... Да, он је од оних што воле децу. Не бира скот. Воли и дечаке и девојчице па сви беже од њега ко мачке од паса... Шири око себе смрад перверзњак. Не знам шта ћу с тобом. Закачио си се за мене као да сам ја једно од оних јадних и невиних створења. Иде за њима и ради оно по жбуњу, у лифтовима, иза ограда. Не мари за срамоту...

- БАЋО: Шта причаш, бре?
- ДАЈКА: Стварно си тај? Страшно.
- МАЦОЛА: Да. Тај је. Све ми је сам причао... Али, као он је од оних што ником не би неко зло учинио, па је зато дошао нама да скупља смеће и да се тако само-кажњава...
- ДАЈКА: Је ли то истина?
- ОРАТОР: Није. Ја знам да није. Он њих само замишља.
(Мацоли)
Зашто измишљаш такве гадости о неком истом као што си ти и гураш га у кал? А? Де, реци нам. Није он онај што ме је везивао. Онај је тај опасник, злотвор и залац. Њега треба гледати и пратити... Њега..., а прави се да је пријатељ. Знам ја то. И ја сам сам зло које учинило зло себи... Зато се сада мучим и не знам шта ћу, а знао сам некад све.
- МАЦОЛА: Немојте ме...
(Јец)
- Баћо, извини... Нервозан сам. И мене све ово мучи. И ја хоћу напоље. И мени треба сунца...
- ДАЈКА: И мени.
(Брише сузе)
- БАЋО: Ох како ја желим сунце... Како је Ада сада млада и пуна де...
- ДАЈКА: (Прекида *ѓа*)
Умукни! Ту реч не смеш да поменеш. Та реч не сме да изађе из твојих уста.
- БАЋО: Зашто!?...
Долазе Жандар и Пријатељ.
- БАЋО: (Насијавља. Мацоли)
Ево, питај господина полицајца...
- ЖАНДАР: Шта да ме пита?
- МАЦОЛА: Ма у вези Аде.
- ЖАНДАР: Које Аде? И шта у вези с њом?
- ДАЈКА: Ма ништа?... Глупости неке њихове.
- ЖАНДАР: На глупости не одговарам.
- БАЋО: Ех...

- ОРАТОР: Како си ти паметно униформисано лице.
- БАЋО: Немојте...
- ЖАНДАР: Мислиш?
- ОРАТОР: Ти радиш одговоран посао. Пазиш на ове лудаке да опет нешто гадно не ураде, а то не може неко ко није паметан.
- БАЋО: Ми смо луди, али ти си нас надмашио.
- ОРАТОР: Ја не измишљам... Ето, питај њу зашто је спавала са мојим оцем, и зашто се одала скупљању сировина...
(Узима ваздух)
На време је обележавала своју територију... Ето, питај и тога што си га довео, ко је он и шта је он...
- Жандар излази и зајивара – закључава хелију.*
- ЖАНДАР: Смешнију дружину још не видех.
- ДАЈКА: (Жандару)
Кад ће да нас пусте? Ако до вечерас не изађемо, куја ће да ми цркне. И она и кучићи... Јадни моји мали...
- ОРАТОР: Мене не жалиш, а сиротог си ме направила.
- ЖАНДАР: Ускоро ће се знати...
- ОРАТОР: Да. Све ће се ускоро знати, а то што ја знам никога не интересује. А о њој, о њој незаситој и незајажљивој могу да причам годинама и годинама... Погледај је... Ходала је по сплаву на води...
- ЖАНДАР: (Одлазећи)
Лудаци... Сви су сплавови на води.
- Жандар оде.*

10. БАЋО, ЖАНДАР И ПРИЈАТЕЉ

Пријатељ и Жандар стоје стоји код солићера на месџу где су били контејнери. Контејнера више нема. Све је чисто, ойрано и изгледа као да се ништа није догодило.

- ЖАНДАР: Како је боље кад нема више оних контејнера... Чисто брате. Могао би неки паркинг да се овде направи...
- ПРИЈАТЕЉ: Скоро да сте потпуно у праву.

ЖАНДАР: Наравно да јесам... Него идем ја. Још под обавезно морам да обиђем једно обданиште и две основне школе.

ПРИЈАТЕЉ: Зашто?

ЖАНДАР: Ма појавио се неки манијак. Педофил... Спопада децу...

ПРИЈАТЕЉ: Није ваљда!? Знате ли ко је?

ЖАНДАР: Још не, али сазнаћемо... Знамо само да је скупљач и препродавац отпада... Ухватићемо ми њега брзо.

ПРИЈАТЕЉ: Такве треба по кратком поступку.

ЖАНДАР: У праву сте, али не смемо. Још их не дира. За сада их само мами преко интернета и уговара састанке с њима. Деца се још не боје, али опасно је то. Припрема их за најгоре...

ПРИЈАТЕЉ: Богами, морате пожурити...

ЖАНДАР: Наравно, наравно... Довиђења.

Пружи руку Пријатељу. Поздравиле се. Жандар брзо оде.

ПРИЈАТЕЉ: *(Ун. монолоџ)*

Е, Баћо, Баћо, сунце ли ти жарко... Будем ли те још чекао, поново ћу да те пријавим, али сада за конкретна дела, па нека види како се ја ослобађам терета... Ма, слагао је он мене. Нема он ништа генералово.

(Гледа на сајт, вади мобилни. Бира број. Нишија)

Искључио га је... Е, мој генерале, јебо ти живот кад нема ко да те сахрани. Све што си радио и створио не постоји ако нема неког да те испрати на онај свет и да ти име на крсту напише... Испашће као да ниси ни постојао и да сваког на крају сачека она црна сподоба са косом... Жао ми је што не могу да те бар ја испратим... Не знам на којем ће то гробљу и када бити... Нигде не пише. Нема читуља.

Нечујно колико може њошићо вуче њуна колица новина, љикраде се Баћо.

БАЋО: Бу!

ПРИЈАТЕЉ: Е, Баћо, јеси дете...

БАЋО: Ма дај, од једног јадног “бу” ништа ти неће бити... Дуго ме чекаш?

ПРИЈАТЕЉ: Дуго... Где си бре до сада?

БАЋО: Био сам тамо иза ћошка, али сам чекао да жандар оде...

ПРИЈАТЕЉ: Што ти жандар смета? Човек ради свој посао. Обилази. Не бојиш се ваљда нечег?

БАЋО: Не, али не волим их... А од онда их избегавам на сваки начин... Ниси се ваљда уморио чекајући ме?

ПРИЈАТЕЉ: Нисам, али ми се спава. Уби ме ова врућина.

БАЋО: Ајде код мене... Јесте да није нешто нарочито, али и сам видиш колико картона и новина има; има и да се легне и да се покрије... Знаш, највише волим да лежим на леђима.

ПРИЈАТЕЉ: А!

БАЋО: Озбиљно ти кажем. Лежим на картону, а покријем се новинама које читам док не заспим, или докле има светлости... Свашта сам тако прочитао... Штета што су одавде однели оне контејнере. Увек су били пуни, а највише је било леба, којег ми Срби лебац поштујемо тако што га мало загриземо па га онда бацимо, а пре него што га бацимо, богами, и опсујемо га... Али ја не. Док је хлеба, коре и средине, ја никад нећу бити гладан. Без њега се не може баш као што се не може без младости око себе. Ех, ништа без ње.

ПРИЈАТЕЉ: И даље мислиш о деци?

БАЋО: *(Некако се њлашљиво осврће)*
Не излазе ми из очију... Свуда су око мене...

ПРИЈАТЕЉ: Чуо сам да полиција тражи неког који их узнемирава око школа и вртића.

БАЋО: Не мислиш ваљда да сам то ја?

ПРИЈАТЕЉ: Не мислим, али ми је онај жандар рекао да је то неко ко скупља секундарне сировине...

БАЋО: Ја нисам једини.

ПРИЈАТЕЉ: Ниси. Има их, има нас колико хоћеш.

БАЋО: *(Ујлаиен)*
Донео сам ти оно...

ПРИЈАТЕЉ: Јеси ли?

БАЋО: Јесам. Ја сам човек од речи, а и Мацола ме замолио да ти све ово...
(Из неког џепа из рипта на себи, вади књижицу и даде је Пријатељу)
обавезно дам, а њега некако највише волим и поштујем...

- ПРИЈАТЕЉ: *(Разгледа књижицу и као за себе)*
На све је мислио. На све... Био је и остао прави, само је гадно скончао.
- БАЋО: ’Оћеш ми рећи ко је он био?
- ПРИЈАТЕЉ: Био је генерал којем се смучила војска и све остало што је било лажно, па је сишао међу народ да живи “прави” живот...
- БАЋО: Крадући и шверцујући обојене метале... Знам то, него, како се звао?
- ПРИЈАТЕЉ: То ти не могу рећи, али ћеш једног дана у тим новинама, пре него што заслужиш прочитати његово име. Тада ћеш сазнати ко је он био, али нећеш веровати.
- БАЋО: Зашто! Зашто не бих веровао?
- ПРИЈАТЕЉ: Знаш како је то са новинама. Углавном слажу и погрешне вести кажу, а поготово кад ти се спава. Уосталом, можда си га и видео, али ниси запазио...
- БАЋО: Зајебаваш ме?
- ПРИЈАТЕЉ: Јок брате... него то онако кажем, а видим да имаш његова колица.
- БАЋО: Да... Дајка ми их је оставила... Права су... Пола кубика новина и лепенке на њих стане...
(Пауза. Загледа колица и да ли су новине на свом местиу)
Оставила ми је и кучиће због којих морам одмах да пођем. Могу негде да оду, или да их опет неко украде...
- ПРИЈАТЕЉ: Стварно, а где је Дајка?
- БАЋО: Отишла с оним момком
- ПРИЈАТЕЉ: Дај, шта причаш? С њим, онако лепа и zgodна жена! Мајка може да му буде.
- БАЋО: Може, али није... Продали су своје станове и отишли су у неку бању, за оне који су мало више фијукнули.
(Пауза. Осврће се. Нервозан је)
Бринуће се о њему док се он излечи, а касније ће да се узму... Ваљда? Не знам...
- ПРИЈАТЕЉ: Што си бре тако нервозан? Само се окрећеш, као да се нечег бојиш.
- БАЋО: Ма јок... Гледам да још нешто нађем за кучиће... јер *(Исход каиуџа вади иласџичну флашу с млеком)*

са ово мало млека, једва могу да их нахраним, па морам још нешто да нађем и морам што пре да им то однесем. Од јутрос ништа нису јели.

ПРИЈАТЕЉ: А Мацола. Шта је с њим?

БАЋО: Отишо за њима. Хоће да буде близу Дајке, да јој помогне, ако јој нешто затреба... Будала матора и заљубљена. И куја је пошла за њима...

ПРИЈАТЕЉ: Чуди ме да и ти ниси?

БАЋО: Ја!... Шта ћу им ја? Они имају свој живот, а ја свој. Уосталом, ја не волим мала места... Београд је рај. Можеш да урадиш било шта, а онда да се сакријеш, и да те нико никад не нађе...

Дуџа, дуџа њауза.

ПРИЈАТЕЉ: А што би се крио?

БАЋО: То кажем само онако, мислим, овај, какав је Београд... Морам да идем... Они су још мали. Тешко им је без мајке... Још цвиле... Још не знају да лају.

Баћо ѓурну колица да њође.

ПРИЈАТЕЉ: Можда ће се једног дана вратити...

БАЋО: Можда? Али куја је то; биће скотна и окотиће се опет... али нема везе. Штенад су јој лучићи, у њедра да их метнеш...
(*Смеје се. Сада исћод каћућиа вади хлеб. Одломи добар комад и заѓризе ѓа... Пуних усћиа*)
Ово млеко им дајем на кашичицу. Немам пара за цуцлу...

У сусрећ им иде Жандар. Баћо ѓа њримећии и журно оде. Изѓуби се иза зѓраде.

Оде и Пријатјељ.

Након неколико ѡрренућиака Жандар дође.

ЖАНДАР: Немогуће је да сам се тако преварио! Сат времена сам с њим био, а нисам укапирао... Мајку му! Зезнуло ме оно његово лепо одело.

КРАЈ